

34

Манзар Абдулхайр

Ташмул

VKR: 821.212.132-1
NEK: 84(2)K

Манзар Абдулхайр

Ташдоу

Профессор,
Билолхоня Франки,
У.С. Султоналиев
Анн 9324 тилаклар билан,
Манзар,
15.07.2019й.

Меърлар

ALISHER NAVOHY NOMIDAGI
71516
ToshDO'TAU
AXBOROT-RESURS MARKAZI

УЎК: 821.512.133-1

КБК: 84(5Ў)6

А - 14

Абдулхайр, Манзар

Тааммул: шеърлар/Манзар Абдулхайр. – Тошкент: Янги аср авлоди, 2018. – 200 б.

ISBN

Шоир Манзар Абдулхайр шеърларида ажиб бир тахайюлий гарзга уйғун чинакам кўнгил ҳаракатлари бор. Шеърятни ўз тақдири, деб билган шоирнинг ушбу шеърларини ўқир экансиз, гўё сўз замиридаги рамзий маънолар оламига сафар қиласиз. Китоб шоирнинг янги ёзган шеърлари ва “Каш”, “Бозгашт” сингари дostonларидан таркиб топган. Ўйлаймизки, бу ҳол китобхонни эътиборсиз қолдирмайди.

УЎК: 821.512.133-1

КБК: 84(5Ў)6

ISBN 978-9943-20-439-3

© Манзар Абдулхайр, “Тааммул”. “Янги аср авлоди”,
2018 йил.

* * *

Хаёлмиди кўрганим сени,
Гулбоғ узра гунафша гулим?
Гулафшонлар ичра бир сени,
Алҳол топиб, ўртанди дилим.

Мана энди турибман жолам,
Ой нурида ёришди фалак.
Гулчамбарлар тақиб, бир олам –
Гўзал хаёл – мисли камалак.

Ёт гўшалар ёт бир манзилда,
Термиламан, кўзимда оқшом.
Шунда сени кўмсаб, аламда –
Кўзларимга кўнар намозшом.

Гўё руҳсиз ҳайкаллар янглиф
Тош бу кўнгил кутмас садоқат.
Муҳаббатдан топганим – оғриғ,
Сабрларим – гуллаган тоқат.

30.07.2014 й.

* * *

Балки ўйлар ғамгин туҳфакор,
Кўнгил ичра солар шодумон.
Мунда мени этарсан афгор,
Шунда қалбим топадир имон.

Эрта-кечдир ўйларим учар,
Қандай сокин шу мужиб гўша?
Тун аслига, асирин қучар,
Андухимга сирдошин тўшаб.

Кўп куйинма ғуссаманд йиллар,
Кечагидан бу кунинг нақшин.
Ахир, лаҳза мангуга йўллар,
Пурғам диллар лаҳзада нақшин.

Тоза дилим – ғамгусор гулим,
Сенда топдим ўзлигим аён.
Шундан қолган маҳзун дамларим,
Сенсизликдан кўнгил хунафшон.

1997 - 2015 й.й.

* * *

Айри дил, ҳей, исёнкор кўнгил,
Ҳеч кўнгилни қилмагил ғамнок.
Олам сари поёнсиз боққил,
Қанча йиллар оғуши намнок.

Кўнгил – ҳайҳот ғамдир калиди,
Борар роҳи ишқ чоғи ҳамон?!
Наҳот, ўша кўҳна боғ-роғи,
Туташтирмас боримиз замон.

Зайлимизга боқмас бедиллар,
Кўнгилни ҳеч қилмайлик увол.
Омон-омон келур замонлар,
Кўнгил қуши топмагай завол.

1997 - 2015 й.й.

* * *

Осмон бағри борар қорайиб,
Қайғулар-чи дарёдай тошар.
Ғам-ғуссалар келар оқариб –
Юрак ичра ўрлашар кишвар.

Шодлик эмас, наҳотки, ғамдош,
Туғилдик-ми ғам-алам тунини?!
Шундан бери таҳаммул йўлдош,
Тун кўксига битик азали...

Наҳот, йиллар ўчмас асари –
Кўнгил ичра ботин синоат.
Бир кун қувдек бўзарар таши,
Кечмиш хотир қурган иморат.

9.04.2016 й.

* * *

Ўзимдан узоқлаб қайга кетдим мен,
Яқин кўнгилларга етмасми оҳим?!
Умр сўқмоғида дайди сўқирмен,
Фингшиб ҳар узлатда итдай изғидим.

Нечун воқеликни кўрмас кўзларим,
Ҳақиқат оҳанги чалинмас, наҳот!
Ҳайҳот! Эсламасдир бунда элларим,
Мангу йўқлик ичра йўқолган баёт...

Оҳ, оҳанг! Нақадар ғаройиб ғамнок,
Синиқ хотирамнинг синиқ кечмиши.
Оҳ, оҳанг – бу қадар ғамнокдир намнок,
Кўҳна торларимнинг қадим ўтмиши...

21.03.2016 й.

* * *

Лайлакон¹ йўллари ажиб таврдир,
Унда мужассамдир гўё қадимият.
Ишқимдан тўкилган шеърдирки ахир,
Менда қолган фақат ундан хотирот...

Аланга ичида мудомдир порлоқ...
Тун ўрдаси ичра ёнгай зарғалдоқ.
Унинг манглайига битиксан гўё,
Ана мен оламини кўрган у куной...

Нажиб тийраликдир ложувард сойи,
Гўё пойлаб турар юлдузлар адл...
Сервиқор тоғларим бағрин тимдалаб,
Руҳи равонимки бўлибдир нузул...

27.10.2016 й.

¹ Лайлакон – қишлоқ номи.

НОНДИК²

Кеккайган тоғларнинг йўллари қийиқ,
тилу забонингни ютар пайваста.
Лол қолар таҳайюр, кўзинг қийқириқ –
бетайин ерларга тушар шикаста...

Кезарсан Кўҳкан³, тошар ғам-андуҳ,
юрагинг қинидан чиқмоқ истаюр.
Отилар кенгликлар бағрига ногоҳ,
сенинг хаёлингдан учган бир сайёр...

О, Нондик навоси тимдалар бағринг,
руҳингни қиймалар, тоғ ҳавоси бод.
Ётибдир безабон тошлар ному нанг,
билмайсан уларнинг забонин минбаъд...

Кўзларда кўз очар ҳайратий уввос,
дарду ситам ичра жонланар кенглик.
Шарқироқ сойларнинг довуши нохос,
руҳингни тортқилар мужиб саркашлик...

Нондик одамлари қадим оламлар –
Ўзлигин ўзига жо этган хилқат.
Бўзарган юзлари зиҳе мунаввар,
сўзлари нондаин баса аломат...

Яшамоққа чорлар юз қарашлари,
дерлар: ғуборлардан тозалар кўлка...

² Нондик – Қашқадарё вилоятининг тоғ ён бағирларидаги бир маскан, яъни жой номи маъносида.

³ Кўҳкан – Фарҳод каби маъносида.

Ҳайқириб пишқирав оқар дарёси –
гўё шодлигидан сиғмас кўксига.
Ботини андуҳ ичра тўлар чамаси,
асрорин билдирмас касу бекасга.

Гайри кўринади бунда оламлар,
қадимий асрори очилмас, минг воҳ!
Қандайин сир бордир, бу Кўҳи Қофлар,
бир куни сочилар асотир, биллоҳ.

Дўстим Қурбонназар интиқ сўйлайди,
бу тиниқ сойларин куйлаб шукуҳин.
Эй кўнгил, сенгадир назирлар бори,
бизгадир давроннинг шиддати маҳзун.

Арзийди мадҳ этсанг бу тоғлар кўйин,
тоғлардан хабаргир кўнглимсан менинг.
Нечун, гумонсираб боқасан майин?
мен сотқин эмасман, бу тоғлар сенинг!

Сотқинлар отдилар кўҳна дунёсин,
ҳар неки сирларин ўйиб қурсагин.
Улар ҳам ўтдилар, охир ожундан,
кетдилар қолдириб эгри маёгин...

Гоҳо сўқмоқ ичра ястанар йўллар,
тоғларнинг сукунат учмохларига,
Билмайсан, бу йўллар қай гўрга чорлар,
наҳот, дарвешларнинг қўналғасига?!.

Ҳайҳот, бўйлашишмас бунда ўғлони,
рамзу ишораси бетакрор марза...
Қадим муйилишлар тоғлар булоғи,
ботини ўсадир марзама марза...

Тоғликлар қалблари юксак вафоқаш,
форлардан ўрганмиш сукунат тилин.
Беҳуда кетмоқдан афзал жафоқаш,
сукут асрорига ўраш кун сайин...

Шатгалаб ёғадир Нондик ҳавоси,⁴
ўжардир, гар ёғса қиялаб ёғар.
Нақ кўксинг тилкалар Нондик навоси,
сенинг ишончингни пинжига кирар...

20.10.2016 й.

⁴ Ҳаво – ёмғир маъносида.

* * *

Қизгин нафосатнинг изгин роҳи бу,
Масалдир атиргул нафис япроғи.
Кўнгил орзиқтирар, ортадир орзу,
Майнинг саховатли майин адоғи.

Тонг чоғи димоғинг қитиқлар оли,
Аччиқ ғамларингни эркалар шамол.
Шундайин латофат – моҳларнинг холи,
Машъум чоғларингда дилгирдай хаёл.

Бир туйғу уйғонар, гўё дафъатан
Ботин асрорингни англагай мана.
Лаҳзалар эпкиндири лайлу наҳордан,
Ишққа яқинларга мавзундир яна.

Нечун айро тушай сендан баҳорим,
Кўнгил ардоқлайсан, ҳамиша, ҳамон?
Сахтлашар кўнгиллар, қачондир борим,
Замиринг унутар қачонки, инсон?

Нақадар шодумон, бу қадар гўзал,
Шодликка ҳамсоя, андуҳга доя.
Ойдин кечаларда ҳамроздир азал,
Кўнгил вафодорим, меҳрга роя.

12.05.2016 й.

* * *

Шафтолизор гуллади чунон,
Гўё кўнгил унда бепоён.
Боларилар билмасдир тиним,
Аччиқ кўнгил томчилар ҳамон.

Капалаклар қучар майсани,
Барги узра бериб зўр алам.
Қанот, гўё рангсиздир асли,
Шабнам ичра нурланар олам.

Файри кўнгил аксар оламда,
Шафтолизор узра кўчадир.
Ҳайҳот! Бунда аксдир жола,
Тин оладир борлиқ кўчкида...

Машваратга қўшилар қуёш,
Заррин нурдан тўкилар меҳр.
Жом косага тўладир кўзёш,
Томчиларда кўнгил аксланар.

Айлантирар фалак дороғоч,
Шафтолизор бағри-да мулзам.
Ёнар кўнгил, гуллайди соғинч
Айниятдан туғилар жолам...

Менда мени топмассан, инон,
Саҳаргоҳда шафтоли маҳваш,
Ноланда қуш товуши нишон,
Сунъи наққош безар мушавваш.

Оҳ, туйғулар оппоқ гуллади,
Топармикан бунда дил ором?!
Бўғот узра кўнгил осилди,
Шафтолига бериб зўр алам...

Қаердасан, қайдасан нолам,
Кўнгил отлиғ эй сен, тирандоз.
Андухларга чўмар юрагим,
Надир, бунда кўнгилдир гудоз.

Мансур ёзинг мансураларни,
Тоғ бағрида музаффар лола.
Мунтазирдир синоатлари,
Қизил қонга беланди лола.

Кутавериб тоқат тўкилди,
Қир-адирга боқинг тус манзар.
Булоқларга қайғу қўшилди,
Биздан кетди у нурли ханжар...

Гулшан ёнар ишқ оташидан,
Юрак кулга айланса зора.
Кулин кўкка совурар очун,
Зумрасида ишқдир нишона.

Қайғузабон бетиним нола,
Кўкка етар забундир, ҳолим!
Кунлар келар беланиб нурга,
Шафтолизор гуллар девонам...

5.04.2016 й.

КУЗ МАНЗАРАСИ

Куз – ғамгинлик васфи, балки таҳаммул,
Руҳ ичра мизғир нам – аччиқ сукунат.
Атрофин чўлғар гар мудҳиш тахайюл,
Кўнгил-да урар жўш – мунгли руҳият...

Дарахтлар япроғи айрилмиш тандан,
Узилиб тушмишдир ер уза беҳол.
Намнок дил истаюр хаёл парвозин,
Қаерга бормасин, дўнадир филҳол!

Куз ҳайрат олами – зангор япроқлар,
Тааммул етаклар ғариб кечмишга.
Гар дилни чулғаса мудроқ, алҳазар,
Кузнинг ғамгин зайли ирғитар кўкка...

22.10.2015 й.

ҚАДИМ ТУРОН

Мунгроқ дилим, васатинда ватанлар бор,
Васатидир Осиёки, қадим Турон!
Кўнгил зорим зорланадир зорларча бор,
Айро кўнглим чоклари-да доғларча бор!..

Тилкаланар юрак-бағрим дуркун-дуркун,
Юксалгаймиз қуёш сари, манзил сари.
Тоғу тошу далалар-да яйдоқ бугун,
Омонлигу сомонликдир ғайри-ғайри.

Ҳайҳот! Кунлар замири-да чалар занги,
Омон бўлган етгай, наҳот салсабилга?!
Ғаму нолон тунларимиз дўнар ранги,
Жўшар бир кун кунларимиз сомонликка...

Тангри тоғдир, паноҳ эрур – дўнма кўнгил,
Айри тушар, ҳайҳот ғафлат гўшасидан?!
Наҳот қайтар яна имдод, по(й)мол кўнгил,
Ботинларда жўшар туйғу ашрафидан...

Мунгроқ дилим, васатинда ватанлар бор...

29.10.2015 й.

* * *

Қор ёғар олмосдай мисоли,
Товланар ташқари беҳудуд.
Кўнгил ичра андуҳлар сели,
Ичкари деворин қилар мўрт...

Пайваста сўзлардир чайқалар,
Миннатли, омонат томчи, эй!
Кўк уза булутлар пардадор,
Яширар сирларки, самовий.

Туйғулар қуршовда тенгма-тенг,
Мен билан биргадир у ҳамон.
Тарк этмас кўнгил-да бедаранг,
Мисоли мангудек бегумон.

7.02.2015 й.

Handwritten signature

ALISHER KAYG'IN NOMIDAGI
ToshDO'TAU
AXBOROT-RESURS MARKAZI

Тааммул

* * *

Вужудан ғойибам аминам,
Мен ҳали мавжудман-мавжудам!
Сен сўйла ғайбдан, нолимам
Токи мен зиндаман ҳанузам?!

Кўнгиллар кечмишин сездим тан,
Бошларда талотум на золим?!
Энди мен кетайин ғойибан,
Бир кўриб сўрмагил на ҳолим?

Надир бу, ташвишлар бошима,
Визиллар илонлар қошима.
Андухим кўпдан-кўп дошима,
Келарсиз ғолибо ошима!

Начора тоқатлар тугар соз,
Наҳотки, озорлар келар дуч.
Андухлар елкани бозма-боз,
Кўнгил-да сукунат учма-уч...

3.09.2015 й.

* * *

Бир куни дунёни этсанг-да, гар тарк,
Мол-мулк – ватандир қолгай ҳувиллаб.
Ҳувиллаб қолгайдир босган изларинг,
Сендан қолса қолур – бир уюм китоб...

Наҳот, бари абас – кўнгил дарчамиз,
Иссиқ нон, тан иссиқ – қайноқ ҳаловат?!
Қаерда қолдийкан, кўҳна жуволдиз,
Қозиққа осиглиқ у заррин хилъат...

Ортингдан бўзариб қолгай ёронлар,
Бари-бари ўтар, барчаси сароб.
Ҳамин қадар густохона анграишлар,
Ҳамин қадар “шиғир” – ҳайқириқлар?!.

20.10.2015 й.

* * *

Азим шаҳар измида тентиб,
Сўзларингни соғиндим, она.
Билсанг, менга қатрондай кентиб –
Томчиларда калом нақшона.

Акс гўё меҳринг томчида,
Ҳар бир сўзинг шундайин маъво.
Менга ётдир, мавжудки мунда,
Номавжудлар дардимга даво.

Кафтдек рўйинг дунёларча бор,
Рўйи замин кўринар унда.
Жаҳон баъзан-баъзан, менга тор,
Маҳзун онинг – кенгдир кўнглимда.

Шундай эрур кунларим намнок,
Кошоналар юпатмас, наҳот?
Даричадан боққил бир ғамнок,
Пайвастадир меҳр сари зот.

Рангинланар гўё бул шаҳар,
Лекин кўнгил топмас ҳаловат.
Истар маъни ҳар бир ҳамшаҳар,
Кенгликлардан меҳру шафоат.

29.10.2015 й.

* * *

Дарахтларнинг барги сарғаюр,
Куз келишдан дарак онажон...
Бу куз келар сен учун оғир,
Шу тун бўлур тушларинг аён...

Нодон ўғлинг яна чорасиз,
Боқ дарахтга қарғалар кўнди!
Қағиллашар қайғумга, шаксиз –
Музтар кўнглим чўқишар энди.

Ним қоронғу умр қошинда,
Ғамлар ёғар бошимга шояд.
Наҳот энди, хазонлар ичра –
Қақшар меҳр нуринг тоабал...

Дунёйимни босмиш қузғунлар,
Шўрларимга шўриш қилурлар.
Мен-ку, азал ғамга эш-ошён,
Хазонрездир боғларинг бу кун...

Дарахтларнинг барги сарғаюр,
Куз келишдан дарак, онажон...

29.10.2014 й.

* * *

Кузак кузда юпунмас мен-да,
Лекин кўнгил гезарар хокдай.
Дарахт бағри изиллар тунда,
Тин олмасдан басма-бас шамдай...

Мен-ку мунгга берурман бардош,
Етар кўкка кузнинг уввоси.
Хазонрезги ерлар-да намдош,
Зангор япроқ қадоқ Ер юзи...

Ахир, ана фалак гардиши –
Қизарибди вақтнинг зарбидан.
Сўнги зарба, уриниш сўнги,
Куз бағри-да бўзарар шоён?!.

29.10.2015 й.

* * *

Кеч тушарда шовуллар кўнгил,
Вобаст эрур дарё севинчи.
Хув, узлатда якка-ярим дил,
Бир сўзгина кўнгил овунчи.

О, дилгина, безабонгинам,
Мурғакликдан ҳазиндир ёна.
Қани у сўз, қайларда гинам,
Надир дегил дарёдилгина?

Қатрон бўлди андуҳли дилим,
Кечаларни кезадир койиб.
Яхшиямки, сен бор ғам дарём,
Йўқса кўнгил бўлади ғойиб.

13.11.2015 й.

* * *

Қизир сахро гўё музмар дилимда,
Изморимда йиллар асрадим бир сўз...
Шунчалар қизғиндир бу ажиб бода,
Қанчалар аччиқмиш ичилган бу сўз...

Дашту далаларда қабарган кўнгил,
Ташналик азобин англар дафъатан.
Нечун сувсиз эрур бугун саҳродил?
Ҳозирдир изоҳат ташна диллардан...

Нақадар ғарибдир саҳрода қумғон,
Сиёҳ кечмиши-ла оқдир қилмиши.
Зулмат саҳросида очмишдир ўпқон,
Тиканак гулларин эзғилаш таври...

Қандайин ҳамоқат бундайин кечмиш,
Тул қолган бўтадек саҳрода ётмиш...
Ёлғизлик қумзори ичрадир ўтмиш,
Синиқ хотирамининг парчаси қолмиш...

Алам саҳросидир азим маҳшаргоҳ,
Мушкулки, қочмоқлик тақдир азалдан.
Бўзарар бу кўнгил лашкари ишқгоҳ,
Ғариб сукунатдир адам абаддан...

Сармашқим, ҳайратим эмас беҳуда,
Тилсиз биёбонда қолмишдир изим.
Ғайримга кулмангиз йўлсизман бунда,
Адам саҳросидир мақсад манзилим...

21.11.2015 й.

* * *

Азал тун яралди гулафшон очун,
Бу онни шарҳламоқ мушкулдир, оё
Фақат кўнгил учун, фақат ишқ учун,
Одамни лол этмоқ фусун-чун гўё.

Кўнгил ичра дурлар қоядай маржон,
Солланар ҳар ёнга кундузу тундай.
Уни англамоқлик мастликдир гўё
Муҳаббат жомидан сархуш Мажнундай.

Олам кўринадир нақшинкор нисбат,
Фарқламоқ рангларни нақадар оғир,
Ғаройиб оламда ҳамрангдир мусбат,
Оғирдай киприкка кўнган ғуборлар.

17.08.2015 й.

* * *

Эшитган эдим мен сокин онларда,
Дарахтлар киши чун ҳамрозлигин бот.
Тинглаган эдимми музмар дилларда –
Кўнгилнинг шовқинлаб зорланишин шод?!

Ўзгарар табиат – руҳ соябондир,
Ботиний ғамларки, ётар ботинда.
Бири-бирисидан абад айродир,
Зоҳирий андуҳлар мудом ошкора...

Сукунат толдирмиш руҳи равоним,
Тоқатим тоқ бўлмиш моҳи тобоним.
Қандайдир таквинот⁵ – мавҳум нишона,
Кўнгилни зорлатар ички сукутим?!

Зим-зиё кечада қора лоладай,
Кўринмас бир ораз гўё рўёдай.
Сиёҳлидир тун – руҳдир дарбадар,
Илинар тунларга бериб бир орой...

Дарё-дарё оқар ашк заррин-заррин,
Дарёдил-да йўл қилар чок-чокидан.
Йўл очмасми, ҳеч дўнмасми Қашқадарём,
Борми ахир, ботиндир бошқа дарём?!

11.09.2015 й.

⁵ Таквинот – вужудга келиш, яралиш маъносида.

СҮЗНИНГ АСИРИ

Йиллар суронида... сўзнинг асири,
Бир замон унутдим айтар сўзимни.
Унутдим ўзимни, синдирдим созим,
Бўғдим овозимни – мўъжаз бир сасни.
Баъзан луғатларга мафтун-маҳлиё,
Умрим луғатини тузмадим асло.
Банди хаёлларим эрки-чун гўё,
Фано оламига кўз тикдим танҳо.
Тутқич бермас кунлар, йиллар чопар тез,
Ёмғирдек тўкилдим, баргдек узилдим.
Банду бандларимдан ситилдим рез-рез,
Ахири, бўркимни тупроққа қўйдим.
Эй само, эй замин бергил ҳаловат,
Мангулар бўлайин бағринга бағир.
Унутиб дунёнинг ғавғоларини
Ғаввосдек сузайин, наҳринга чақир!

Тантиқ хаёлларнинг жомига қондим,
Сўзни эрмак дея, беҳуда ёндим.

10.01.2014 й.

* * *

Ой нурлари қилганда ханда,
Сени кутдим, сўнгсиз узун тун.
Соҳил, дарё мавжига замда,
Хаёлимда сен бўлдинг, Жайхун.

Тун либоси мўъжаз ва шоён,
Мезон, мезбон чорлаган чархда.
Сукунатга маҳкум муҳибсан,
Май сун! Тўлқин авж урган тарзда.

Меҳрин сочди ёниқ туйғулар,
Ғаним дўстлар қилганда зарда.
Мавжли дарё руҳим эркалар,
Мубҳам тунда шарпалар қайда?

Жунжиктирди руҳим, совуқ тун,
Бетакаллуф уйғондим шу дам
Ва, ортмоқлаб ташвишини тун,
Тўшагига айлади ҳамдам.

* * *

Ёмғир ёғар – дилгир саросар,
Кечмиш кундан қилар хотирот.
Шаффоф ёмғир, булутлар қадар,
Унда кезмоқ оғир – пулсирот.

Ёғар ёғин эзиб шуурим –
Тугён урар дардлар гирдоби.
Танизорим яниб дардларим,
Мени қийнар ҳижрон азоби.

Ёғар ёмғир ошёни оша –
Ерни ўпиб, оқар беармон.
Ёшлик зангор – осмони шиша,
Шиша синиб, тўкилар армон.

Ёмғир бўйи, осмоний шакли,
Кўнгил узра қуйилар баста.
Ёмғир куйи самовий асли,
Кўнгил ичра шовуллар шашти.

СОҒИНЧ

Асрий тоғлар қошимда,
Сулув сойлар эланар.
Ҳумо тожи бошимда,
Руҳим нурга беланар.

Сочим сийпалар еллар,
Алқаб арғимчоғида.
Мангу яшагим келар,
Қирларнинг кучоғида.

Қирларнинг завқли васли,
Сирли тушга ўхшайди,
Чексиз қирларни, асли,
Руҳим қўмсаб яшайди.

ЭЙ ЁР...

Эй ёр, оташ ишқинг мени маст айлади,
Алпомишдай зўру забардаст айлади,
Висолингга етгали то қасд айлади,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Сайр этарман, айтгил қачон боғларингда,
Яйрайманми, ҳеч хушҳаво тоғларингда,
Куярманми ёхуд сенинг доғларингда,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Татимагай сенсиз ўтган ҳеч бир оним,
Сен эмасми жисмим аро ширин жоним?
Сен борлиғим, ор-номусим, шуҳрат-шоним,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Тоғу тошда баланд ўсган терак бўлмас,
Муҳаббатсиз юрак асти юрак бўлмас,
Муҳаббатсиз юрак бизга керак бўлмас,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

Келақол, ёр, қовуштирсин бизни висол,
Афсоналар бўлсак, не тонг, Мажнун мисол,
Юрагимга такрор ўзинг ишқ ўтин сол,
Ошиғингга фақат сенинг васлинг керак,
Аслинг керак, ёрим, фақат аслинг керак.

ҚАФАСДАГИ ҚУШ

Азизим, бошингга не савдо тушди,
Қафасда сиқилиб қалбинг увушди.
Мунчоқдай кўзларинг тортибди хира,
Нечун сайрамайсан, айт, жўшиб сира?
Олисга қадалган мунгли нигоҳинг,
Бағримни ўртади нолаю оҳинг.
Сени кўриб, жоним, тутқун, қафасда,
Бўғилдим, қийналиб ушбу нафасда.
Йўқ, сенинг ошёнинг тор қафас эмас.
Мовий кенгликларнинг фарзандисан, бас!
Озод этолсайдим, сени, эҳ, дўстим,
Маъзур тут, менинг ҳам қисқадир дастим.
Инсонмиз гарчи биз оқил ва доно,
Қилган амалимиз аксар бемаъно.
Ҳурликка ташнамиз, эркинлик маъқул,
Қушларни қафасда сақлаймиз нуқул.
Билмадим, қанчалик қийматим, нархим,
Бормикан ҳеч сендан менинг ҳам фарқим?!
Токай, ҳукмрондир бешафқат башар,
Эркин қушлар, афсус, қафасда яшар!

НЕ ҚИЛАЙ

Қалбимнинг осмонида порлаган
 юлдузим, сен,
 Зулматли кечам ўзинг, нурафшон
 кундузим, сен,
 Тоабад оташ кўксим безовчи
 кундузим, сен,
 Бир оғиз каломингсиз дарди дилинг
 уққанман,
 Не қилай, айт, муҳаббат дардига
 йўлиққанман!

Топишганмиз иккимиз муҳаббат
 гулшанида,
 Не тонг, бўлсак баркамол ишқ-муҳаббат
 фанида,
 Не бахт, ёнсак тоабад муҳаббат
 гулханида,
 Бир оғиз каломингсиз дарди дилинг
 уққанман,
 Не қилай, айт, муҳаббат дардига
 йўлиққанман!

Ҳажр, неки, васл ичра ҳатто
 жигарпорамиз,
 Оташин шул қалб ила то қиёмат борамиз,
 Муҳаббатдан ўзга йўқ на тадбир,
 на чорамиз,
 Бир оғиз каломингсиз дарди дилинг
 уққанман,
 Не қилай, айт, муҳаббат дардига
 йўлиққанман!

* * *

Мени севиб-суйганинг ёлгон,
Севсанг руҳинг келарди бир тун.
Бошимда ғам, кўнглимда бир ун,
Тонг нуриддек оқарди сочим...

Ҳижрон туни бунчалар узун,
Қаро зулфинг каби эгилмиш.
Сени қўмсаб толим-да, Мажнун,
Сенга атаб пойандоз ёзмиш...

Ўтирибмиз тизма-тиз музлаб,
Қоялар-да эгилмиш тизлаб.
Севгимизга иқрор машъум тун,
Ўз домига тортмишдир увлаб...

Сени эслаб шабнам-да ошиқ –
Тонгда тўкар маржон жолалар...

* * *

Тонг юлдузи – Чўлпон юлдузи,
Шу юлдузга менгзаш умр ҳам.
Чўлпонларни қилган маҳлиё,
Сонияда минглаб чақирим –
Кезар само, лаҳза боқарам...

Кун ботади, қош ҳам қораяр,
Юрагимда наво яралар.
Умр ўтар, соч ҳам оқарар,
Секин-аста қош ҳам оқарар,
Юракни бир наво яралар.

Тун қўйнида юраман ёлғиз,
Қандай ажиб гуллар очилмиш.
Тун гуллари руҳим этар ёз,
Сачратқилар қалбим этар соз,
Шу гулларга ўхшар қисматим...

ИЛОҲИЙ ИШҚ

*Нутфаки бўлуб бу мазҳари ишқ,
Алишер Навоий*

Нетай, такрор ёндирди ишқ,
Дарду ғамга қондирди ишқ,
Бор дунёдан тондирди ишқ,
На оқилман, на девона.
На ёриман, на бегона.

Боболардан қолиб келган,
Фарҳодлардан ғолиб келган,
Сурур, ғусса олиб келган,
Тирикликнинг гаров-божи,
Ишқ-қалбимиз тилло тожи.

Гар тилларда дoston-шева,
Гарчи, аксар аччиқ мева,
Гарчи, аксар қилар бева,
Қалбларимиз доғлаган ишқ,
Бизни ипсиз боғлаган ишқ.

Ҳаёт отлиғ ҳур чаманда,
То жони бор қайноқ танда,
Шайдо бўлар ҳар бир банда,
Майли, қилгай ҳолни хароб,
Қайта-қайта, ишқ, тут шароб.

Муридимиз бизлар унинг,
Муҳаббатсиз ўтган кунинг,
Саҳаргача тинмас унинг,
Хор айлама, умматинг ҳеч,
Дариф тутма, ҳимматинг ҳеч.

Мен муҳаббат сасидаман,
Ҳамон ёш ҳам расидаман,
Битдим сенга қасида ман,
Муқаддас деб тутган ишқим,
Юрагимга битган ишқим.

Тўлғанар жон минг ўртаниб,
Манзарни ҳеч юрманг яниб,
Севмай Ҳақни, бўлмас таниб,
Не фарёду ва не оҳ, ишқ,
Яратганга элтар роҳ ишқ,
Яратганга элтар роҳ ишқ!

УМИД УЗМАСМАН

Қорайсин чор-атроф зулмат туфайли,
Лочинлар қаноти қайрилсин, майли,
Ваҳималар солсин бойўғли хайли,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

Қузғунлар чарх урсин юксак ҳавода,
Маҳзунлик кучайсин куйда – навода,
Қатағон бўлсин гар толе маъвода,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

Баланд бўлсин, майли, сурбетлар қўли,
Аҳли ишқ бошида кулфатнинг дўли,
Разолатга ботсин олам ўнг-сўли,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

Майлига, ҳар қанча айласин у хор,
То менинг қалбимда муҳаббатим бор,
Манзарга тоабад Худо бўлар ёр,
Севгим, сендан асти узмасман умид!

ҲАЁТГА ТАШНАЛИК ҚҲЙМАС ТИНЧ

Ухлолмам, юмилмас ҳеч кўзим,
Нечун йўқ кўкларим, Наврўзим?
Кўзларим юсам-да, уйқу йўқ,
Кўнглимни титратар туйғу йўқ.

Файзини йўқотган боғларим,
Нураган сарбаланд тоғларим.
Агар-чи, кимсага жабрим йўқ,
Не учун ҳаловат, сабрим йўқ.

Куларман кўзимда ёш бирлан,
Кўксимда қалб эмас, тош бирлан.
Юракда на мадор, на умид,
Инсонми ё шайтон – ноумид?!

Устухон танамда – собит синч,
Ҳаётга ташналик қўймас тинч.

1993 - 2004 й.й.

1.

Сен-ла, жим хайрлашмоқ оғир,
Айт дилбарим, нечун ғамгинсан?
Ким чаплади? Бундаин моҳир?
Улуғ Тангрим буюк неъматин?!

Билмам, жоним, нечун хафасан –
Юрагингни ким қилди пора?
Мен эмасми, хаёлинг бузган?
Мен эмасми, ёшинг оқирган?

2.

Билмам, ёшим, нечада ҳали,
Кечмиш онлар ёди қийнаюр!
Қабарган бир кўнглим ичинда,
Куртак очар севги нишлари...

Кун ботишда, маҳзун гўшада,
Сен кутгайсан ёлғиз ва ёлғиз...
Сени ҳеч ким келмас истоғлаб,
Мен бормасман сени сўроғлаб.

3.

Қалқиб борар дунё бегумон,
Кўз ўнгимда хиёнат зоҳир...
Кўзларимда қалқир ашк равон,
Маҳзунланма, ишқ надир ўзи?!

Сен сиқтадинг бесас, кўзёшсиз,
Киприкларинг қуриган оғоч.
Ишқ нобидан ичдик бир томчи...
Улуғ Тангрим, бизни йўқламиш.

* * *

Дарё мавжларига бўлиб ҳамоҳанг,
Кўнгилда авж урар кўҳна андуҳлар –
Исмсиз дардларга бўлиб жўр-оҳанг,
Унда жилоланар мангу ҳасратлар.

Тўлқинлар мавжланар, қуриган тоқат,
Сабр косаси ҳам қумга тўлмоқда.
Қачонлар мавж урган тошлоқ бетоқат,
Бугун гуллагайму ёки эртага?

Орзулар ушалмас – туйғу омонат,
Нураб борар ҳиддат – қайғу азалий.
Сени тинч қўймагай инсоний фитрат,
Музликлар тафтида исин абадий!

Исинма оловга! Уйқу – хиёнат –
Унда мудрар мудом ғафлат алафи...

* * *

Зулматли тун, кўнгил музтариб,
Ҳеч кўринмас ойнинг ўроғи.
Туннинг бағри борар қорайиб,
Кўнгил ичра ишқнинг сўроғи.

Само узра нурсиз чироғлар –
Ёритолмас кўнгил зулматин.
Ҳеч бузолмас изсиз шарпалар,
Туннинг қора шойи пардасин.

Кеча узра зулм қўйган от,
Хаёл отин ўғирлар неча.
Кеча ичра танҳо зулумот,
Танҳоликда ягона кеча.

Ажиб кеча, бекаслик ҳоким,
Мил-мил ёнар туннинг чироғи.
Кўнгилда бир сукунат золим,
Бенишонлик ишқнинг маёғи.

НАҲОТКИ, СЕН, ЎША

Мовий уфқларга тўш урган кема,
Тўлқинлар бағрида жўш урган кема,
Юлдузни бенарвон қўш урган кема,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Қайларга бординг сен, қайлардан қайтдинг,
Наҳот, сафарларга алвидо айтдинг,
Наҳот, қайтиб келмас юлдузли пайтинг,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Минг йиллар лол қолар жасоратинг бор,
Бу кун манглайингда асоратинг бор,
Наҳот, мўрт танангда ҳароратинг бор,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Номард дарғаларинг кетдими ташлаб,
Қолдингми ортидан бағрингни ғашлаб,
Ҳаётингни қайта бўлмасми бошлаб,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?

Қўйиб берсанг кимлар ноҳақ нарх қилар,
Сенга ёт шамоийил-шакл, тарҳ қилар,
Қўрқаман, оқибат вайрон, фарқ қилар,
Наҳотки, сен, ўша – бўш турган кема?!

* * *

Бинафшажон, бинафша,
Сенга меҳрим бўлакча.
Дебоча тароватинг,
Баҳордан бўлди мужда...

Бинафшажон, бинафша,
Қалбимга солдинг дарча –
Нурсиз юрак нурланди,
Сенсиз кўнгил зиндонча...

Бинафшажон, бинафша,
Завқим сенга ўзгача.
Бир замонлар ёйгансан,
Пойандоз кўнглим уза...

Бинафшажон, бинафша,
Нечун аслинг гунафша?
Учратмадим сендайин,
Малҳам бир қалбга яна...

* * *

Орзуларнинг экиб ниҳолин,
Келди баҳор, ишқнинг нафаси.
Гул ифори, наволар рангин,
Наволанар найнинг навоси,
Юракларнинг чертиб дарчасин.

Бунда диёр. Унда бодомлар
Оқ либосли – зумрад ҳудуди.
Наҳрлари қайғули шошар –
Гўё, мисли жаннат мардуди⁶.

Водийларда оввора маҳбуб
Ҳаволанар муҳиб чечакка!
Қўйчивонлар майин “мунг ошуб”
Шивирлашар етиб майсага.

Ёбон сари айланар булут,
Рутубатли ҳаво чайқалар,
Шошар ақл! Суронли бир уд?
Маъюсланар, ўт-ўланлар тар.

Қалб қўрида гирдобланар дуд,
Ҳудудланар рангпар булутлар...

⁶ Мардуд – рад қилинган, ҳайдалган, қувғин қилинган маъносидда.

БАНДАИ ОЖИЗ

Заифлик тавқи бўйнимда,
ки юксакликка даҳлим йўқ.

Мирзо Бедил

Бандаи ожизман, бандаи ожиз,
Тақдири азалми, замона зайли?!
На олдда бир нишон, на ортда бир из,
Аввалу охирсиз аросат сайли...

Кун тунга топширар, тун яна кунга,
Фасллар фармони бешафқат қойим.
Ҳолига маймунлар йиғлар маҳзунга,
Наҳотки, шукрона жоиз, Худойим!

Қаърига ҳар лаҳза тортар тубсиз чоҳ,
Қузғунлар пайдар-пай бағримни ўйди.
Яратган бандасин, наинки, Аллоҳ,
Ҳаттоки Азроил эсламай қўйди...

Эсиз озод руҳим! Фақир, беқадр,
Чирқирар... чирпирар... жазава... садр!

* * *

Кўнглим мудом ишққа орзуманд,
Орзум ишқсиз сароб бегумон...
Муҳаббатим, васлга зўрманд,
Ишқ дафтарим поёни аён.

Юрагимда тенгсиз ҳаяжон...
Наҳот, ҳали қалб узра бир қўр,
Иаҳот, ишқнинг йўли бепоён,
Балки менга шундай кўринур?!

Кавокиблар тинглар ҳасратим,
Кўзларимда мудаввар⁷ ашклар...
Ярим кеча, кўнглим ҳам ярим,
Тун сочини руҳим сийпалар...

* * *

Қайғули тун, кўнгил ёнар тош,
Ғулғулалар мудаввар сирдош...
Парвонадек шам атрофида –
Шод айланар умр баҳори,
Муҳрланиб сукут бағрида,
Қалбда эрир мумдек накҳати⁸...
Бедиллар-чи зардан тошланар,
Беозордан нечун ғашланар?
Танҳо юрак кезар кечада,
Совуқ кеча, кечар лойзорни.
Изиллайди тунда изғирин,
Лой кўчада ёлғиз руҳ учар...

⁷ Мудаввар – юмалоқ, доира; айланиш маъносида.

⁸ Накҳат – хушбўй молда маъносида.

* * *

Хаёлим – рангин хотира,
Жонланади шундай руҳимда...
Шонли кундан бериб шоналар,
Узоқлардан келар шаббода...

Ўлка узра Бойчибор елар,
Манглайида азалий шарпа –
Кўзларида рангин хаёлот,
Отланади самолар сари...

Мажруҳ руҳим зорланар ҳадсиз –
Кўрса эди, шонли онларни...
Ғариб гўша, тоғлар киборсиз,
Қолса эди, шаън ила зора...

* * *

Темиртанни бир бор минганни –
Чавандоз деб қиларлар таҳқир.
Узоқ йиллар, андуҳ зайлими –
Ғам чекканни бахши деюрлар...

Ўтар кунлар – япроқ сарғаяр,
Ўз-ўзича дарёлар тинар.
Аммо, қайғу ўша-ўшадир,
Балки, кўнгил тарзи озикар...

Оҳ, инсонлар чекар надомат,
Ғар қилсалар зиғирча ҳиммат.
Кимларгадир қилиб бир хизмат,
Умрларки, тортадир заҳмат.

Бир инсонни қилдик шодон деб,
Унутарлар Тангрини минбаъд...

2.05.2016 й.

ИХРОЖ

Эй санам, малҳам бўл! Қувғин руҳимга...
Алҳол кузатиб қол олис-олисга –
Музликлар бағрига – хориж ўлкага,
Борса келмас ерга – сўнгги маъвога,
Ўзингдан нарига ихрож қил, ихрож!

На даркор, нокерак руҳим шифоси,
Нокерак кўнгилга даҳри дун иши –
Оламнинг лаш-луши, чексиз ҳудуди,
Унга керак фақат дунё матруди⁹...
Марҳамат айлама, ихрож қил, ихрож!

Ором олсин саркаш қувғинди руҳим –
Мудом жафоларга шай турган кўнглим,
Ўзимдан ўзгага дар-ночор севгим –
Қалбимнинг тубида мавж урган ишқим,
Дунёвий майлдан ихрож қил, ихрож!

Мен тўйдим дунёсин жафоларидан,
Билиб бўлмас сирли хуружларидан –
Оёқ ости номсиз махражларидан...
Нокаста касларнинг вафоларидан,
Мурувват айлама, ихрож қил, ихрож!

Кўнгил сен бунчалар ёндинг пинҳона,
Ўзинг куйиб, ўзинг бўлдинг бегона...
Не ситам, не жафо ҳануз сирдона –
Юрак наволарин қилдинг нишона,
Сўнгсиз тунларимга ихрож қил, ихрож!

⁹ Матруд – узоқлаштирилиш, қувилиш маъносида.

ЖУДОЛИКДАН ТУГАГАН БАРДОШ

Бева қолган – чорасиз аёл,
Забун ҳолин излаб малҳамин,
Хуш дамларин эслади дарҳол,
Қўмсаб алҳол масъуд онларин...
Унда қолган фараҳбахш кунлар...
Ишқ айлаган масрур, хуш онлар
Ва, бир кунжда исмсиз дардлар...
Жудоликдан тугаган бардош –
Боқар эди маъюс, атрофга.
Кўз ўнгида чапланган қондош,
Уни қўймас сира ҳолига...
Гўё, ёри бу баҳор қайтар,
Унга тутар сават-сават гул.
Бу баҳор-да, ғамхорин кутар –
Тараб шохи очмишдир хўб гул...
Ғамгин эди қайғули бева,
У яшнатган боғча саройда –
Бодом қийғос гуллаган заъфар,
Оқ либосли – зумрад ҳудуди.
Наҳрлари ҳайқириб шошар,
Гўё мисли шиддат матруди.
Фақат шошмас кўк либос аёл,
Кўнгли ғамнок бир девона ҳол.
Хўб қўмсади висол авжларин –
Юрагидан ўтказиб бир-бир:
Қани қайтса минбаъд Зафарин,
Босса эди бағрига бир зир.
Атрофида парвона келбат –
Жувон сочин силаса шу он...
Бошин эгди покиза ҳилқат –
Ва, хаёлга толди ўшал он.

Масъуд дамлар ёди-ла ёнди,
Кўҳна андуҳ завқи-ла қонди:
Қайда қолди шодумон кунлар,
Мўъжаз тўнли оромбахш тунлар.
Бахтли эди ўшал ёр ила,
Шер келбатли қаро қош ила.
Кўп эзилди, обдан йиғлади,
Мангу қайтмас ёри руҳи-ла.
Каж фалакдан нидо излади
Ва, ғудранди сассизгина жим:
Ҳеч шубҳам йўқ, бунга бегумон –
Кетар сендан масъуд онларким
Ва, ботарсан қайғуга ҳар он –
Безовта руҳ қўймас сени тинч
Ва, кўзингга санчилар бир синч...
Гўзал эди атрофда баҳор –
Пастда гуллар таратар ифор.
Қувғинди қуш бева қалбида –
Аёл қалби мунгдан ёришар...

ТУРКИСТОН

Сокин тун, сукунат, бир овоз,
Қисматим мазаллат бениёз.
Овозим ҳеч чиқмас бир бўғиқ,
Мозийдан садо бер, Тўнюқуқ!
Эрта-кеч интизор кутарман,
Келмасанг, водариғ, нетарман?
Тақдирми садпора дил куюк,
Наҳот, эзар то абад бу юк?..
Кулсам-да, хаста дил тортар ун,
Жаллод қавмин бир кун тутар хун.
Келақол, эй буюк Туроним,
Бўронга дўнгай сас-суроним.
Бир улуғ дард бергин, улуғ дард,
Уйғонгай руҳимда алплар мард!

1989 й.

ЧЎЛПОН НОЛАСИ

Мен кимга суянай, кимга дод солай,
Мени тинглаувчи ким қолди, ким бор?
Қулоқлар беркилгай, кўзлар юмилгай,
Бир сўзим бўғзимда қотган нола бор.

Кўксимда бир фарёд, чораси надир,
Ногаҳон дор оғоч Ҳақ сўзин туйгай.
Кимдан-да, сўрайин, Ҳақиқат надир,
Бир тирик ноладир, нурга топингай?!

Эй кўнгил, тупроқдек сўзларинг Ҳақдир,
Сендан-да, азизроқ яна кимим бор?
Сендан-да, сўрайман Ҳақиқат надир,
Ҳақсиз оломоннинг фарёдидир ул?!

* * *

Туш кўрибман. Бўзлайди лола:
Айни жасоратдир... сўнгги сўз...
Қадаҳингдир шабнам-ла тўла,
Тутгил қадаҳ, лолажон сўнгсўз,
Лолажоним – сўнгсиз андуҳим.

Эҳтимолки, ўтгандир ёшлик,
Балки ажал бетаҳаммулдир.
Не бўлса-да шодумон-шўрлик,
Шўрлик қисмат қадаҳин синдир!
Лолажоним – қадим андуҳим.

Менга хушдир, ахир бу – қайғу,
Ичмоқ оғир менга, шодликни...
Меҳр бергил, бир чимдим – оғу,
Ҳажр ичра ёнур жаҳоним!
Лолажоним – ширин андуҳим.

Жаҳон хокий, шаксиз вафосиз,
Ичиндадир, сўзсиз жафолар!
Ёруғ жаҳон – ошкор ниҳонсиз,
Бемажолдир, кўҳна ботинлар...
Лолажоним – ёвуқ андуҳим.

Айтгил надир сўнгги видойинг?
Бу жойлара йўқдир дўнмагим...
Э воҳ, дўнар азал сипойинг,
Ёнмоқда-ку ғариб жаҳоним!
Лолажоним – сўзсиз андуҳим.

Сен ўшасан! Ўша тароват,
Ўша оҳанг, ғаройиб туйғу –
Фақат ҳузн, ғариб ҳаловат,
Сўнгги унут дамлари «ёҳу!»
Хайр лолам, сўнгсиз андуҳим...

* * *

Тушимда шеър тўқирмишман,
Гулдан қанот, ипакдан бўз...
Юрагимни ғижимлаб-ғижимлаб,
Ундан бир қуш тўқирмишман,
Тушимда шеър тўқирмишман...

Худога сўйлаб, оломонга сиғиниб,
Андуҳ томчилари ичра худнамоман...
Кетармиш уммонга тўлқинлар юлқиб,
Кема ичра бўзлар эмишман танҳо,
Тушимда шеър тўқирмишман...

Нечун эртакнамо қарашларимиз,
Нечун ёлғонни рост ўқиймиз?!
Нечун ишончимас чин ёлғонимиз,
Нечун, нечун сўзламас иймон?!
Тушимда шеър тўқирмишман...

23.10.2016 й.

* * *

Оппоқ дудга тўлар кенг осмон,
қара, ҳозир кумуш зар сочар!
Қовоғида мужиб ҳаяжон,
болиши-да, шиға-шиға пар.

Изғиб-тўзғиб ғуж-ғуж қор ёғар,
изғиринда сарсон-саргардон.
Пар сингари тўзғир саросар,
яна тушар... бағрида армон.

Биринчи қор! Даракчи-намчил,
айғоқланиб ёғар боғимга...
Бу сафарги авзойи дардчил,
мағрурланиб ёғар қалбимга.

Ёғар оппоқ, шиғир-шиғир қор,
атрофимда кумуш тонг отар.
Ётар оппоқ, мизғиб-мизғиб қор,
болишида парчин-парчин тар.

Оппоқ дудга тўлар кенг осмон...

* * *

Мен нега сиғиндим, нега топиндим,
Интилганим рўё ё эътиқодми?
Бўзлаб дарёларга тўкдим ҳасратим,
Ғариб дарёларнинг шовури тинди.

Кўнглим само янглиғ, нурланар ойдек,
Мен энди кетайин муаззам ёғду.
Наҳот, тўкилдик биз, наҳот, биз тўлдик?!
Зулм аҳкомида биз қурбон, мангу!

Наҳот, юҳо нафснинг бўлдик қурбони,
Мунжиёт кунжидан излаймиз нажот?!
Хафа бўлманг дўстлар, ҳар неки, ўтди,
Бизни чорлар мудом ғаройиб мўъжизот.

Ҳар на ўтди, ахир, биздан ўтди-ку!
Ахир, ёруғлик деб, бўлдик биз хароб.
Надир бу – тилим лол, кўтаҳназар-ку!
Қаерга боқмайин қоронғу, сароб...

Турфа хил овозлар – кўнглим ўядир,
Илоҳий интиҳо – мавҳумот майли,
Ёлғизлик ғами не, бу ахир, надир,
Нур ва Зулмат, нечун аросат сайли?!

Изғидим қафасда, нетдим чор кунжли,
Излаганим Нурми ё Зулумот аҳкоми?!

* * *

Тафаккур чироғим тезроқ ён энди,
Ғамнинг кулбасига кираётирман.
Ёмғирларнинг ҳарир пардаси ҳаққи,
Тириклар, бир чимдим меҳрга зорман.
Беозор мусича, дил уйин қоқгил,
Нега тонгги гуллар тилсиз ва мунгсиз?
Келгин, ғамнинг тахир бодасин ичгил,
Тонг чоғи долани ўпайлик сассиз!
“Руҳим юксакларга қилабер парвоз”,
Ҳақ сўзин айтишдан забонлар музтар.
Мушкулкушод Онам, дуо қилинг боз,
Исмсиз онларда ғамбода тезтар.
Бугун ўзгачадир ғамнинг исёни,
Бир сўзим, бир ўзим ўртада талош –
Қайси бири барҳақ, Ҳақнинг шоёни,
Ҳажр бўстонида сабрсиз бардош.
Нафрату ғабдан кўнглим айрилсин,
Сабр бўстони бу – Ҳажр бўстони.
Сен томон Оллоҳим руҳим қайрилсин,
Бугун фармонбардор, ғамнинг исёни...

* * *

Ай, сен, хўрланган, тобинган сингил!
Нурланар чехрангда ғамнинг чизиғи...
Сочлари супурги, ғамхона сингил,
Қайғурма! Бошқадир шаъннинг қибласи...
Сени топтагандир кўнгли ғариблар,
Бир йўқлаб келмаган, наҳотки, Отанг?!
Бир бурда нонга зор қилди ағёрлар,
Сени бир эсламас, наҳотки, Аканг?!
Ўтадир жафолар, етадир вафо,
Бир кун кўчангдан-да, ўтар Ҳақиқат!
Фақат сен унгача собит тур, Вафо,
Ўтинчим шу кун-ла, яша барҳаёт!
Ўксинма! Эй дағёр, асрий ғамдошим,
Бошингни урмагин Остоналарга.
Сенинг-да ризқинг бор, ишон, малагим,
Фақат қилма кўз ёш Бегоналарга!
Бир чимдим меҳрга ташна – хор Аёл,
Нечун, таҳқирланар иймон шеваси?!
Сочлари фатила – эй Гўзал, Хаёл,
Асрлар сангида яшайдур Аёл...

1989 - 2000 й.й.

ЭНГ УЛУҒ НОТИҚСАН

Энг улуғ нотиқсан – Тангрим паноҳим,
Тегрангда ҳар дарахт – қаламинг қодир.
Зангори япроқлар дафтаринг – борим,
Ёмғирли найсонлар – сиёҳинг нодир...
Мен кимман, бир ожиз, ханжарим сўздур,
Руммоний уфқлар сари ёнаман...
Сўз-ла яшагаймен, сўз-ла ўлгумдур,
Қоронғу уммонлар сари бораман.
Замирим ичинда яшайдур сўзлар,
Ҳали айтилмаган, бу сўзлар бўзлар.
Руҳимнинг парвозин бу сўзлар кўзлар,
Сўнг бора, бир бора – имоним сўзлар!

БАҒИШЛОВ

Эй Инсон, азизсан, сен мукаррамсан,
Тангрим улуғлаган, улуғ неъматсан,
Билсанг пойингдадир, арзу мукаррам,
Билсанг кўксингдадир, самовотпаймо,
Тўлмайин паймонанг топгил қадр-шаън.

Сенсиз бу дунёда хорман, кандаман,
Ёлғизлик ярашур Тангрига фақат,
Сен кўзгумсан айтсам, дўнсам суянчсан,
Сенсиз кунларим-да, ўтар бешафқат,
У дунё-ю, бу дунё ҳароратимсан...

Эй, шафқати ғамхорим, қара кўнгилга!
Яшайди кўнглингда нафосат боғи,
Равшан эт хотирни, ғамни тут сирдош,
Ғамдир ишқ-муҳаббат, муҳаббатдир ғам,
Сенсиз нақлларим сароб бегумон.

Дунёдўст эмасман, жомим хотирот,
Хотирим ичинда яшайдир шифо,
Тингларман Шифони, замирим нажот,
Ғафлатдан уйғонар инсоний фитрат...
У дунё-ю, бу дунё ҳароратимсан...

* * *

Сўз бўлиб туғилар улуғлар ёди,
О, Яссавий бобом – қоним, имоним.
Менга мадад беринг – бир имкон сари,
Нақадар ожизман, бу қадар ёлғиз...
Менга бир сўз беринг, кўксим тилкалай,
Менга қанот беринг, гар сўзлар увол.
Учайин кўкларга бир Худо ҳаққи,
Руҳим парвозисиз, мен хароб, нетай?!
Дунёни қизғанманг, эй, азизларим,
Бир чимдим меҳрни қизғанмоқ нечун?
Қизғанманг бир сўзни, Озод ҳақ сўзни,
Мазлумлар кўнглига бир қут бериш-чун...
Наҳот, валваласиз яшамоқ оғир,
Наҳотки кишанбанд туйғулар ахир?!

* * *

Кўнгил ичра бунча сукунат,
Бунча ситам – андуҳбахш садо.
Садолари ичра мусибат –
Мусбатлар ичинда наво.
Наволарда бир ажиб туйғу,
Титраб кетар кўнгил боғлари.
Боғлар, боғлар белини мангу,
Ишқ чилвири – абад чилтори.
Унда қайғу қўрғони абад,
Асрар нангу номнинг¹⁰ ғарибин.
Асрларнинг санги то абад,
Излар танҳо сангюрак нангин.
О, кўнгилнинг йўли-да, танҳо –
Очилади ғариб хиёбон...

¹⁰ Нангу ном – ор, уят; номус, номусу шараф; қабоҳат мисолида.

* * *

Сени эслаб келмайди уйқу,
Ёдга тушар аччиқ бир армон.
Кеча ичра тўлғанар туйғу,
Ҳеч тасалли бермас пушаймон.
Варақлайман хотираларим,
Ложуварддек товланар севги.
Унда кезар севги онларим,
Ўксиб-ўксиб юрак қалқийди.
Иккимизни айирди фалак,
Айри-айри тушди йўлимиз.
Нимталанди бечора юрак,
Капалакдек учар умримиз.
Ёдга тушар бўзлаганларинг,
Ҳеч тўймадик севги сеҳрига.
Ғамгин ётар саҳфада аксинг,
Биз тўймадик аччиқ меҳрга.

Ложуварддек товланар севги...

* * *

Интизорман, кўзим нигорон,
Яна сени эслаб бўзладим.
Ҳолбуки, кўп бўлмади, ишон,
Сенга атаб шеърлар битганим.
Лекин ўртар бегумон юрак,
Туманларда йўқолган севги.
Оғир-оғир хўрсинар терак,
Танасида зирқирар белги.
Чуқур сой-да маҳзун солланар,
Бағри узра севги ложувард.
Яна келдим, андуҳим сўйлар,
Наҳот, ташлаб кетди улуғ дард...

1.

Аросат дафъидир Чилёсин,
Сен ўқи! Эй қори, қирқ Ёсин.
Ёсин-ку дардларга шифодир,
Қуръоннинг қалбидир бир Ёсин.

Сен тушир Чилёсин, бир соҳир,
Дардимиз кўп оғир, кўп оғир.
Яшармиз хўп нолон, эҳтимол,
Начора умр ҳам ўтгайдир.

Ёсиндир гар имон дуоси –
Виждоннинг қатида Чилёсин.
Оятки, Эгамнинг муждаси,
Юрагим дардларин қирқ Ёсин!

Ёсуман фирибин хўп едим,
Ё Тангрим, асрагил имоним.
Сарғайди устухон заъфардек,
Сен тушир қирқ Ёсин, эй қорим.

2.

Сен тушир қирқ Ёсин, эй қорим,
Тиқилди бўғзимга минг ситам.
Заққум ичдим дунёларидан,
Бағрим ичра кўмдим-ку борин –
Юрагимни тимдалаб ўйиб...

Фурсат ҳам эҳтимол етгандир,
Бу фоний дунёда меҳмонман –
Муҳтасиб қарзларим кўп оғир,
Ёзигим ўлчагил, сен шоён...

* * *

Бир кечмиш қошида турибман саркаш,
Гўёки, товада турган балиқдай.
Беҳуда бариси, бари жафокаш,
Билмаган лаққа ҳам лошин илмоқли...

Қисматим тайиндир юрмайин қанча,
Йўлнинг ҳам поёни бордирки тайин.
Қанча уринмайин, Худойим шунча –
Бергани бўладир ахири, остин...

Ширин меваларни еманг қанчалар,
Бир куни чиқадир бари бир тахир...
Шунчалар ширинми дунёки дундир?
Охири аччиқдир тақдири азал...

27.10.2016 й.

БИР КИШИНИНГ ҰҒЛИГА АЙТГАНЛАРИ

Қанду набот тутган кўлларинг қадоқ,
Нолишни билмаган кўзларинг Сайхун.
Ускуна ёнида тунлари адоқ...
Маъюс боқишинг-ла кўнглим-да Жайхун.

Наҳот, қуд(д)усия анфоси бефарқ дафъатан,
Машқлар бадалдир қисмат чун азал?!
Бўлдикми қарздор, наҳот безиён,
Бир умр маҳкуммиз, хўп зарбулмасал?!

Яроқсиз машқларим хонтахта узра –
Яшайди чанг босиб йиллар беармон.
Шу мунгсиз сатрлар яшасин, – дея
Худбин ёзмишимни ардоқладим шон.

Аслида, хўб шоир сенсан болажон,
Сирли юрагингда кечмишлар баён.
Жонингни хатарга қўйиб, ҳар томон –
Мен ғарибни авайлайсан бегумон.

Мен ҳеч ким эмасман, сен ишон фақат,
Бундайин бардошни олгансан қачон?
Шундайин матонат, шундайин қисмат,
Қанийди менга ҳам бўлсайди нишон.

Ёзувсиз ўтардим дунёдан, балким,
Сўзларни қилмасдим беҳуда беун.
Шундайин омонат яшашдир аҳдим,
Тавқи тоқатларга раддимдир очун!

Афсуски, яна мен хаёл измида
Хайр, кетаяпман хаёлот томон.
Тааммул етаклар, манзил ботин-да,
Токи, дўнгунимча омон бўл, омон!

Мени сассиз – машрабона тавр –
Ҳеч қўймас гирибон, ҳамроз гириялар.
Сенинг толейингга Худо мададкор,
Сўзсиз дуоларим сенга бўлсин ёр!

Сени эслармидим тахайюл ичра?
Қанийди сени ҳам қилсам сарафроз.
Бир умр яшасам боқиб сўзингга,
Муштоқ бу кўнглингга топармидим роз?

Тентак хаёлларим қуршовидаман,
Осонмас қутулмоқ бундай аъмолдан.
Сени қизғанурман ёлғон ўйлардан,
Менинг юрагимга келгил “марҳабан”...

Кўнгилдан тингласанг шеърнинг оҳини,
Эшитарсан шунда шоир додини.
Ахир, ҳеч вақт: “Азим дарё ҳайқирмайди”,
Монанд дерлар: “Доно киши бақирмайди”.

Кўнглинг чаманидир “зимистон” ичра,
Қадду камолингни кўргай-му офтоб?!
Пайваста нигоҳинг ускуна узра
Сени англаюрму бир зоти моҳтоб?!

Майли ийманавер Оллоҳингдан сен,
Ўзгалар не деса қилмагил парво!
Ийманиш ўзи хўб саодат, инон,
Асли бу имкондир, топилмас раво.

Кун ярим – хаёлим соҳилий кема,
Тун ярим – кўнглим унга рудхона.
Муҳаббат дардидан беҳуд ҳампеша,
Оқиллар бу дарддан фориғ ҳамиша.

Наҳот чирпандим мен, сен ўқсинмагил,
Мўрт вужуд, ахири маҳкум синишга!
Сенга қолдиrolмай дунё матоҳин,
Дунёнинг оғирин қўйдим илкинга...

Мен шундай бемажол, бир қуруқ тўнка,
Қанчалик боқмагил, бу кўҳна стун.
Фуркатлар ғанимат, турма беҳуда,
Сен интил фарзандлар камоли учун!

Майли “беман” яша, яшама эркисиз...

14.09.2015 й.

* * *

Қачондир инсонлар танир ўзлигин,
Балки очилгайдир роҳ кўнгил сари.
Қачондир бўронлар қилар ўз корин,
Ер узра қолмасдир хазонлар, балки...

Унсиз яшамоқнинг келар замони,
Ҳар тараф бир хил ранг – рангсизлик.
Қолмагай юракнинг не чоғли ғами,
Сукунат, ҳукмрон надир бефарқлик...

Йигирма беш ёшда учрадим дардга,
Шеър дарди олдида у ҳеч писандмас.
Ахири узлатдан топдимми нажот,
Йигирма беш баҳор сақладим сукут?!

Яна бошим узра ғариб савдолар,
Яна тўкиладир қонли кўзёшлар?!
Ҳайҳот, яна чорак аср сукунат,
Наҳот, забонимни кесар бу кулфат?!

1.01.2015 й.

* * *

Шундай бир висолни қўмсаган юрак,
Чидармикин энди, жудоликка кош!
Кошки, парчаланган ички бир тиргак,
Ҳажр саҳросида бўлар сўнг бардош.

Ногаҳон чирпандим, ногаҳон турдим,
Атрофим сокину кўнгил бемажол...
Ненидир топдим у надир йўқотдим,
Кўнгил бир шарпага нишондир, алҳол...

Атрофим сокину кўнгил бемажол,
Нима бу? Безовта руҳим шикаста,
Наҳот, сўнгги нафас – шаън узра беҳол –
Озодлик қўшиғин куйлар пайваста!

* * *

Юрак оғриқлари, наҳот беомон,
Фамгусор ҳайқирар айғир отлардай.
Билмадик қанчалар умр бор ҳамон,
Андухлар нимталар бағир қарчиғай.
Садоқат сен мени зинҳор ғашлама,
Ҳолбуки, ўзимдан кечдим, дороғоч!
Турибман шабнамдай, дўниб ташлама,
Жовидмас, бир куни қуригай оғоч?!
Жодугар ҳаётдир, солдик ойнабанд,
Ёлғонлар, рўёлар, қандоқ бозигар.
Келиб-кетарини билмайин дилбанд,
Ич сари сирлангай шундайин созгар...

15.02.2016 й.

* * *

Бир оҳанг силқийди кўнгилда саҳба¹¹,
бўғилар нафасим, гўё сўнгги сўз...
Ғариб сукунатнинг шовури зарба,
оҳ-воҳлар етмасми оҳимдир бесўз?!

Оҳ, виждон шеваси нақадар жозиб,
жаранглар бу оҳанг кўнгил чоҳинда.
Наҳотки, қайтдинг, шунчалар нажиб,
хўрланган иймоним, ғамбода тунда?!

На руҳда ҳаловат, на танда тоқат,
вужуд деганларин йўқдир адоғи.
Кемирар руҳимни бир тавқи лаънат,
хазондек сарғаяр руҳим япроғи...

18.02.2016 й.

¹¹ Саҳба – “қадаҳ” маъносига.

* * *

Туғилдим соати сангинда сайёр,
Азалдан бошима тушар савдолар.
Наҳот, бори кечмиш нодилпазирдир,
Наҳот, шодликларнинг адоғи ғамдир...
Дарёнинг борлиғи увлайди бехос,
Кўнгилга солади ғашликни қийғос.
Қилмишлар, ахири потрайди нохос,
Наҳот, бори сароб, боридир қасос.
Эртакмас, эрмакмас, умри жовидон,
Шундан диллар ҳузн, шундандир озор.
Ғариб сукунатнинг кечмиши сокин,
Коинот буржида абаддир пойдор...

1.02.2016 й.

* * *

Тунги боғлар бағрида танҳо,
Сўқмоқ йўли айридир, рангсиз.
Йўлакларда ғазанфар¹² борҳо¹³,
Пайвастадир ер узра гардсиз...

Шундаймикан қисматки ўйин,
Ботинингга чанг солар моя?!
Рез-рез қилар юрак меҳварин –
Наҳот, булар ғамларга доя?!

Узоқдамас, ўз ерингдадир,
Йўлинг пойлар қотили ожил.
Кунда эмас, бир куни синар,
Кўзгу ичра балқиган ожил...

29.09.2016 й.

¹² Ғазанфар – шер.

¹³ Борҳо – марталар, дафъалар.

* * *

Кун сайин боряпман тупроққа сингиб,
Умрлар измида сарсон-саргардон...
Тоабад кавокиб сайрига мансуб –
Руҳим юлдуз қадар учмоққа шоён.

Чўлу биёбонлар масканим бу кун,
Ёнишга муштоқдир шу музтар дилим.
Сўнгги маъволарни қўмсайди, о, Тун...
Билмам, нени истар бечора кўнглим.

Балки, чўл-барҳанлар кўнгил қувончи,
Наҳот, изтиробдан тонди бедиллар?!

17.08.2016 й.

* * *

Нимбисмил, нимкала калладай,
Муйилиш узра сарсон-саргардон...
Зарнишон тугмали кимсанбой,
Билурлар ўзларин безиён...

Найранглар оламин саррофи,
Ассалом қотили ҳийлагар!
Номаъдуд инсонлар ожили,
Нофиздир ажали ҳофизлар...

Қўланка-шарпага қойиллар,
Қойимдир бир умр қатлгоҳ.
Машварат майдони ҳозирлар,
Турарлар мунграйиб ҳашргоҳ...

5.09.2016 й.

* * *

Оппоқ тишли бурундиқ одам,
Ишшаяди тишлаб сигара.
Кул кулдонга беради салом,
Сигарани итқитар зора.

Қилмишидан мамнун, дафъатан,
Сигарани тортади тикка.
Бир зум ўтмай тикилар мабод,
Зўр аъмолни совурар кўкка...

Гўё исён қовурар сиққа,
Забонини кишанбанд қилар.
Бор-будини чиқарар йўққа,
Ҳаётига қўяр нуқталар...

7.08.2016 й.

* * *

Куйдиради офтоб жизғанак,
Кўнгил ичра сирқирайди муз.
Тўқидимми шеърни жонсарақ,
Уқолмадим кўнгил оламсўз?!

Ширин жоним топтайди вужуд,
Топиб бер дер шамойилимни.
Юрак чизар суврати хоксуд,
Чизгилари оташнок лаъли...

Ўтар йиллар, ботин шундайин,
Домангирдир номсиз нишона.
Сарғайди-ку устухон рангин,
Наҳот, шундай тўлар паймона?!

15.08.2016 й.

* * *

Эсимда ўша кеч сокин оқшом ол,
Чеҳрангда маъюслик мавжланди гўё.
Сенинг хотирларинг ўқиёлмай лол,
Ўзимни ҳар ёнга отардим борҳо.

Зору ночор эдим мудҳиш лаҳзада,
Фамгин хаёлотинг совувар аҳдим.
Музтар бу замиринг потради шунда,
Сени англолмади наҳот замирим?!

Айт! Ахир аҳдимиз гумонмиди ё?!
Нечун балоларга этдинг гирифтор?
Тоабад маҳкумман, наҳот йўқ оро,
Сўнгги тўкилган барг қисматим рафтор?!

Наҳот, муҳаббатнинг ёзмиши қаттол,
Эзгин хаёлларни қилар бетизгин?!
Бир лаҳза гумондор қора бемажол,
Сокин онларимиз этгандир қуюн...

27.07.2016 й.

* * *

Қандоқ қилай, недан бошлай гап,
Қайда қолди ғазал ёшлигим?!
Сен сўзлайсан бўзликдан хўп зап,
Мен-да йўқдир, сендадир ўзим...

Нелар тушди ошёним узра?
Бошим учди самолар сари!
Яна сени эслаб узлатда,
Термиламан ажиб бодага...

Наҳот, қайтмас абад суроним,
Сувга чўккан тошдек қаноат?!
Сиёҳпўшдай дўнар ҳур оним,
Тонгу шомим бесар жароҳат?!

5.08.2016 й.

* * *

Том бошида бўзлар қизғалдоқ,
Якка-ёлғиз бағри узра доғ.

О, бунча ҳам ёлғиз қизғалдоқ,
Айрилиқдир эгни узра қон...

Гар бетимсол фасли навбаҳор,
Сарин шамол эсар бир бесас.
Осмон рангсиз, булут бесабр,
Қизғалдоқ-чи, эгилар маъюс...

Ёлғиз бағри ичра минг бир доғ,
Том бошида бўзлар қизғалдоқ...

* * *

Ғам ошиқар дилимда наҳор,
Аччиқ дуддан ёришар кўнглим.
Ёмғир ҳиди димоққа урар,
Мен кўнгилни, Баҳор! Соғиндим.

Димоғимни қитиқлар бир дуд,
Ғам чечаги мудрар дилимда.
Тарқар дудлар бир кун беҳудуд,
Шунда ғамлар яйрар унимда.

Бунда сойнинг шарқироқ уни,
Тун қўйнида аллалар мени.
Соғиндингми руҳим сен уни?
Юрагимга санчилар туни...

Бугун ўзни таниди кўнглим,
Эрта сени йўқотдим гулим.
Кун отарда дардларим – шаъним,
Кун ботарда ғамларим – оним.

Анҳорларда сув жилоланар,
Баҳоримсан сен мени наҳрим.
Юрагимда барқ урар абрим,
Уйғон қалбим, уйғон чечагим!

СЎЗ РУҲИ

«Ўз кўзинг билан боқ ўзингга, сўзга ўралгин.
Дунё одамлардан эмас холи. Икки оламнинг
асоси Сўздир, чунки Сўз Ҳақдан мужда бўлиб
келди. Ахир, Арши аълода битилган “Лавҳи
маҳфуз” ҳам Сўздир. Ҳамма нарса Сўздан
ижод этилган ва Сўзга қайтади».

Фаридиддин Аттор

Умрим бўйи бағрим қилар хун,
Калом билан бошланар ҳар кун,
Калом билан ҳам топар якун...

Баъзан кўнгил ўртанар ғариб,
Ғамдорини бир оз ютиниб,
Сўз руҳига дўнаман ҳориб...

Эй оломон, шошасиз бунча,
Бу йўлнинг-да, бордир адоғи?!
Қизганмангиз бир Озод сўзни!

Нолалардан тугаган бардош,
Бир сўз, ахир, руҳнинг озиғи!
Тиклаб олинг руҳи равонни...

* * *

Ёрқин саҳарларда сени ёд этиб,
Ёдимнинг кўзлари тундай қорайди.
Энг узоқ мозийдан ёлқин гул териб,
Қоронғу кулбанга тўкдим гулимни.

О, ачкиқ қисмат бу, сиқтамоқ жоиз,
Йиғламоқ, сиқтамоқ нақадар сиёҳ...
Кўзимнинг жоласи жилғадек ожиз,
Қўмсайди қайғулар ёмғирин, эй воҳ!

Ай, ишқнинг нидоси – кўнглим ғунчаси,
Ҳажр бўстонида сарғайган бир ун.
Унда ошиқ бўлган ҳажр куйчиси,
Қақнусдек ўртанар кул бўлмоқ учун.

1.

Бутун кеча ғариб сукунат,
Кўзларинг-да тундай қаро нур.
Сени мендан айирган зулмат,
Бир зулматки, мангуга масрур...

Турар эдинг олдимда мағрур,
Очмас эдинг андуҳлар сири.
Билардимки, руҳинг қийналар...
Нигоҳингда ғамгин ҳаяжон.

Ғамнок эдим нигоҳларингдан,
Қақшар эди қалбимнинг руҳи.
Эзилганди қалбим ич-ичдан,
Ҳис этгандим туйғуларингни...

2.

Зорланарди қалбимда тоқат...
Сукунатга пайваста тоқат.
Қўймас эди буткул ҳолимга,
Қарошинг-да мубҳам нишона...

Мени сендан айирган тоқат,
Жудоликка бардошинг етмас.
Юрагингни кемирар тоқат,
Бир тоқатки, ғамлар яширин...

* * *

Хаёлингда не кечар, дилдор,
Кечмишингдан сўйлама зинҳор!
Мен ҳам нурга чўмганман бир бор,
Таъқиб қилар, у мангу озор...

Эргашадир ортингдан соя,
Шарпа узра бурканар, у ишқ.
Не қиларсан биликсиз доя,
Сукут ичра етаклар лиқ-лиқ...

Мушкул эрур ундан қутулмоқ,
То маҳшаргоҳ садди роҳимдир.
Кўнгиллар-чи ғоч-ғоч тумтароқ¹⁴,
Дардларини ютиб, кутадир...

Хаёлингда не кечар, дилдор...

¹⁴ Тумтароқ – таҳлика, хавф-хатар маъносида.

* * *

Ўти аччиқ қаҳратон заҳри,
Кириб келди кўклам нафаси.
Юрак узоқ кутгандир, ахир
Тўйиб-тўйиб ичди шабнамни.

Узоқ соғинч, узоқ қайғудан,
Ботин чунон очилди гулдек.
Ўтиб кетган қонли доғлардан,
Яна унди, ғамдир бир чечак.

Бунча кутдинг интиқ баҳорни,
Ғам қўйнида қишладинг кўнглим.
Замин қучти, сен бойчечакни,
Кўнгил ичра доғларни кўрдим...

28.03.2016 й.

* * *

Ёмғир чунон йўрғалаб ёғар,
Гезарган хок лабин эркалаб.
Фир-фир шамол гүё, йўрғалар,
Елланмоқ чун чодирин ташлаб...

Юрагимда дард бор онажон,
Қабарган ғам нечун яшажак?
Мен билмасман ўзимни ҳамон,
Қайғу оти қайга элтажак?..

Ёзмишларим бир дунё, надур?
Юрак сендан ўтинчларим бор.
Қўй ҳолима, куйинма дилдор!
Хораларга тўлган кўнгил, ёр...

10.05.2016 й.

* * *

Қайғурмагил кўзлари зебо,
Нигоҳимда томчилар сароб.
Ҳеч куйинма қилмасанг видо,
Беҳудадир эндики ё, Раб.

Раббим бизни унутган қачон?
Унутармиз наҳот, ўзликни?!
Шодлик эмас андуҳлар чунон –
Қалбимизни шатталар туни...

Шалтоқ туҳмат чанқатдимиди хўб,
Наҳот, аччиқ ашъордан тўйдик?!
Тўқиб бўлмас ипдан бай-байлаб,
Нобоп гилам бошлаб тўқидик...

Инон менга суюкли малак,
Қилмагил сен жонингни ҳалак.
Бефойдадир ёзғиришларинг,
Йўқолганмиз бунда бедарак...

Вовайлолар бунда унутдир,
Қийқириқлар мавриди келди.
Ўтиб кетди ёшлик дарбадар,
Кириб келар асо тўқ-тўқи...

31.05.2016 й.

* * *

Буралиб пайваста оқар сув,
Тополмасдир поёнин асло?!
Тоқатлари тоқ бўлиб сулув,
Балолардир ютгай, вовайло...

Баъзан шитоб, баъзан оҳиста –
Оқар дарё жўшиб шиддат-ла,
Гоҳ солланиб, гоҳо сокинлаб,
Мангуликнинг кўзёши бўлиб...

Дарё уни гоҳ сассизланар,
Кўнгил ичра бир наво дўнар.
Анҳорларда қадимий оҳанг,
Рангинланар, балқир ҳамоҳанг.

Тошдан-тошга урилар беҳол,
Томчиларга бўлинар дарё.
Гўё аҳдин эслар бемажол,
Ҳолсиз оқар, бемадор рўё...

Боққа кирсам бўғот шойиста,
Шаклланар, кўзлар-да сузук.
Хотирамнинг парчаси унда,
Ажиб, бунда зарришта узук...

Сув ногаҳон ботинан жўшар,
Кечмиш ичра ясаб ойнаванд,
Юрагимда сўнмас азобдир,
Сувга чўккан тош узра пайванд...

3.06.2016 й.

ВАЛФАЖР¹⁵

Вақтлар измида ёниб бир куни.
Валфажр дўнадир ғариб уй ичра.
Кутавериб тоқат тугар шу куни,
Пешайвондир пайваст анинг қошида...

Айролиқ бўстони – гулзори ҳижрон,
Машаққат ичрадир ҳажр гултожи!
Бунинглагандек қалдирғоч бийрон,
Номавзун фарёди нишон пешайвон...

Ухлолмас хасларин кўзига суртиб,
Гўё рўзи жазо яқиндир яқин!
Субҳи содиқ сиқтар жигархун бўлиб,
Тонг чоғи андуҳлар ёяр чодирин...

Кетгиси келмасдир бундан бир умр,
Лек, манзил қиладир таъқиб беомон!
Юрагин ҳовучлаб қилар нолалар,
Наҳот, борар йўли бунча бепоён?!

Нузул¹⁶ бўлган ахир сураи “Валфажр”,
Шундан бери одат валфажрхонлик.
Гўё қалдирғочлар мужладир ажр,
Андуҳ айёмлари яқин, ваъзхонлик!..

10.06.2016 й.

¹⁵ Валфажр – тонг, саҳар; ибтид; қалдирғоч; Қуръони карим сураси маъносига ишора (“Тонгга қасам”) маъносида.

¹⁶ Нузул – кўкдан тушиш, осмондан пастга эниш маъносида.

* * *

Эртакка айланар ёлгон ваъдалар,
Ваъдаси ёлгон кун келар қай бир кун?
Эндики ваъдалар қачон чин бўлар,
Ночор ёлгонларга берамиз бўйин?!

Қорбости қиладир, “нурёғдилари”,
Нелар ўтдилар, не савдолар ўтди?..
Қорин қайғусида қоринбойлари,
Гўё ҳеч кас билмас зўр алам ўтди...

Тангри унут бўлар ўтрук қошинда,
Сўзлар беқадрдир ножинс олдинда.
Улар ким? Ёлгонни кунда тўқиган,
Киши беёш ўтар кекса ёшинда...

Бу қандай синоат, қандай мазаллат?
Инсон ўз-ўзини хўрлар дафъатан?!
Сиз-бизга айланар инсоний фитрат,
Билганин рост деса мўртдир ҳар бир тан!

Ҳайҳот! Инсон асли унут нишони,
Азал наққоши-да, босгандир муҳрин?!
Наҳот, шундай ўтар жовиддир умри,
Наҳот, шундай қолур бу кўҳна очун...

10.06.2016 й.

* * *

Тўққиз қават кўринар само,
Боққанимда тўққиз ичра зор.
Оҳ, қатига тортгудек гўё,
Тўққизларга ҳамрозлигим бор.

Шундай тақдир, шундайин қисмат,
Юкунгайман тўққиз қатла мен.
Гар бўлмасак девонасифат,
Билармидик инсон фитратин?!

Недандир у, фақирлик васли?
Муни билган комилдир, насли.
Аслиқни билмаган касни,
Худо билар ишини, асли...

Минг бир қатла юкунишим бор,
Гар дўнганинг рост бўлса халқим?!
Мен қайтмасман, бардош юки ёр
Қолиб кетса керагим-тарҳим!..

Тўққизларга ҳамрозлигим бор...

4.05.2016 й.

ДИЁРИМ

Олис манзилларга кетсам-да йироқ,
Юрагимда она юрт солган фироқ,
Қошига чорлагай бамисли чироқ,
Баҳорги Сайхуну Жайхундай тошиб,
Қайноқ қучоғингга қайтарман шошиб!

Ҳаётим йўлларин ёритган нурсан,
Жаҳон ганжи ичра бебаҳо дурсан,
Наҳотки, бу айём озодсан, ҳурсан,
Боболардан мерос Диёрим, онам,
Етти иқлим ичра ёлғиз-ягонам!

Тарихинг қошида жаҳон эгар бош,
Буюк афсоналар сўйлар ҳар бир тош,
Париждан қадимроқ шаҳри Кешу Шош,
Эй, Буюк истиқбол буюк бешиги,
Диёрим, очақол иқбол эшиги!

Фикру зикрим мудом юлдуз-ойингда,
Жавоҳир Зарафшон дарё-сойингда,
Замзама ҳар гўша, ҳар маъвойингда,
Сен учун, она юрт, бахш этиб минг жон,
Бағрингда яшарман мангу беармон!

* * *

Кездикми пайваста Ҳисор тоғларин,
Гўё бунда тортар ўзлик ниқоби...
Қирларнинг нафаси дўнар кун сайин,
Оҳ, бунчалар нафис юртим ноласи...

Надир элитолмас кўнгил одамзот,
Шу тоғлар олдида тиз чўккум, бироқ?!
Суянчим, маладим сўзлардир шамшод,
Гар кўнгил чўкса-да, Ҳисорак фироқ.

Қаранг! Кўринади йироқдан Тамтуш,
Ана нарироқда Чунгирак мустар.
Бу сўз яқин, қадим-кўҳна оҳангмиш,
Бу сўз ботинимни дафъатан тирнар...

Тағофил боқдикми, наҳотки гофил?
Ботин асроридан сўйлар ҳар навда:
Қадим асотирлар ўрлашар, най дил,
Дарахтлар бўй чўзар марзама-марза...

Наҳотки, фикрлар тахминдур, Даду¹⁷,
Наҳот, бефойдадир билиш дунёсин?!
Инкор этар барчасин рўёдир, Даду,
Ёлғон дунёларин ёлғон қилмишин...

Яна кўрдим бунда ажиб фасона:
Сулаймон давридир девлар манзили,
Ётадир ястаниб Филон афсона,
Нақадар фусункор бу Диёр васли.

¹⁷ Даду Дайал – XVI аср ҳинд шоирларидан бири.

Нетгум, мунда мени не чорлар асли,
Ўзига тортмишдир оҳанрабоси?!
Олиб кетманг тоғу сангпоралардан,
Ва, изламанг ҳеч вақт бесар ерлардан...

Қочқиндир Муқанна урди шабпарак –
Кўҳсор кўксига санчди кўзгусин.

Шундан бери гўё сахтдир ҳисорак,
Шундан бери сайҳон рўё масокин...

Ана нарироқда Чунгирак мустар...

16.04.2016 й.

ЛУҒАТЛАРДАН ҚОЛҒОН СЎЗЛАР...

Боболардан қадим қолғон,
Фикр теран, тил-да бийрон.
Кўнгил доғли-доғли ҳайрон,
Қадим Турон Сўзи қолғон.

Ўтиб кетди барча дўстлар,
Кийим-яроғ, чопон жулдур.
Бари забун, бари нолон,
Охир, вайрон кошоналар...

Қатрон бўлди қадимият,
Куйиб битди луғатлар-да,
Ўтди йиллар яна имдод,
Қолғон сўзлар кўнгилларда...

Бу йўлларда чора излаб,
Бўлди ғамкаш асл ғаммоз.
Жулдур кийса элин ўйлаб,
Сатинлардан кечдилар воз...

Ўз сўзим деб ёндилар боз:
Луғатларда торттириб саф.
Эл-элатни турғизиб соз,
Сўз айтганни қадрлаб зап...

Бундай элни кўрмадик ҳеч,
Сўз учун жонин улашғон.
Душманларин қилиб зич-зич,
Юрагини қилиб қалқон...

Луғатлардан қолғон сўзлар,
Юракларга ботғон сўзлар.
Чин дардимиз айтсак гоҳо,
Қош чимираш нозанинлар...

Бизлардан ҳам азизми, – деб
Луғатлардан қолғон сўзлар?!
Бўлди қатрон чархи фалак,
Маҳзун сўзлар қилди имдод...

Эзгу ишлар қилар оҳанг,
Кўкдан келди қатразан бод.
Кўнгиллар-да камалак ранг,
Рангин сўзлар бўлар обод...

Имдодингни айт Туркистон,
Борми сўзинг ёд Сўзистон?
Сўздан қайтма боз Туркистон!
Тарк этмангиз, ай Таркистон....

Навоийнинг сўзлари – бу,
Маънолари оламча бор!
Сўз қатида ботиндир у,
Олам жаҳон пайваставор...

9.10.2015 й.

БОЛАЛИК САТРАРИ

Кўклам чоғи хаёлот-да ўрлашар,
Дунёсинда ким яхши-ю ким ёмон?
Майин эсан шамоли-да дийдалар,
Бўз Ўғлондир эзгуликка чоғланар.

Ҳайҳот! Гоҳо томчи ичра акс олам,
Наҳот, одам жаҳон ичра сиғмажак?!
Бир ғубордир киприкка кўнгай, алам,
Не чоғ энди кўнгил қуши куйлажак?!

Жовид умр узра менгзаш капалак,
Зўрлар келар зўрларидан яхшироқ.
Бахшиларим дўмбираси-да ҳалак,
Алёрлари тугамайдир, тумтароқ.

Бўғот ичра сассизланар бир шарпа,
Мурғак дилда ниш уради сукунат,
Танҳоликда ёлғиз кўнгил ғам ичра,
Учқур отнинг қанотидай хаёлот...

Чархпалак сокин-сокин айланар,
Гул баргида томчи-томчи сув равон.
Ҳув фалакка осиглиқдир маржонлар,
Тақдирларни туташтирар то ҳамон...

Шу зайлда оқиб борадир кунлар,
Наҳот, бизни маҳв этолмас бу тугён?!

1976 - 1994 й.й.

* * *

Кечмиш ичра балқир хотирот,
Қалб зирваси асари унда.
Ҳар хотир-да турли мавҳумот,
Хотиралар мавҳуми шунда.
Қай бирида муҳаббат доғи,
Эслолмассан қайсидир рўё?
Ҳар доғида яшар ардоғи,
Қалб адоғи кўринар гўё...
Кеч англадик хаёл саволин,
Энди билдик хаёл содирот.
Ўтиб кетди қанча аввалин,
Юрак-бағрин эзмайин, наҳот?!
Қандай ажиб кўринар олам,
Ўз домига тортадир, билло.
Наҳот, билдик фароғат алам,
Киши билмас ситамдир, тилло?!

16.06.2016 й.

* * *

Мен яшадим тонгга интилиб,
Саҳаргоҳни шовури ила.
Ёруғликка мудом талпиниб,
Руҳ ичра томчилаш они-ла...

Тонг отмоқда тонг ёшим менинг,
Зулмат пардалари чекинди гўё...
Шарпалар чувринди ёлғизоёқдек,
Лол қолар гўё, тонг қошида...

Сукутдан отилди номаълум шарпа,
Номаълум томонга етаклар зайли.
Қай гўрга қолдийкин кўҳна ойнача,
Ичида балқиган кўз нурим мени?

Тонгимсан! Хотирам пучмоғи,
Сен менинг азалий туғёним.
Кўнгил сукунатим гулдоғи,
Лаҳза этагида нақш оқардим...

21.06.2016 й.

* * *

Уксинма! Утар умр,
Тоқатлар тугаб борар.
Сени эсламас ҳеч ким,
Ишон, ундан бошқаси...

Қачон келар ҳур кунлар,
Бас, пушаймон бўлмасак.
Ҳазинсан сен бунчалар,
Тугаб борар бардошинг...

Ёниб борар юрагинг,
Тез, сўнги маъво томон.
Чора истамас кўнглинг,
Забт совиган ҳаётдан...

Кетиб-кетиб ёронлар,
Ўзинг қолгансан танҳо.
Айт, кетмоқми муродинг?
Наҳот, дардинг бедаво...

* * *

Қоронғу кечада учар бир юлдуз,
Зор кўнгил садафин кўпаргай у сўз.
Ул юлдуз қароғим гавҳари гўё,
Кўнгилнинг таянчи, суюнчидир ё...
Даврлар, давронлар ўтар дақиқлар,
Зулумот ҳарири охир синиқар.
Хуршидлар сўнмагай, нур бўлиб порлар,
Ҳақ сўзин айтганлар Ҳаққа етгайлар.
Бул хуршид кўнглимга отилган ўқдир,
Қоронғу кулбамни ёритган Сўздир.
Беқадр кечада қадрдай топиб,
Кўнгил меҳробини ёритган Улдир...

8.03.2016 й.

* * *

Ишонманг сиз менга, борлигим гумон,
Асрлар қаъридан гарддай отилдим.
Ҳеч кимга инонманг – бари бадгумон,
Ноаён манзилга етаклар машъум.
Кўксимга уринди забунгир хаёл,
Дарддан оғирлади кўнгил беадоқ.
Ғайб ҳавоси-да, афсундай дарёл,
Дарёйи ғайбнинг овози йиғлоқ.
Кўз тикдим йироққа, бурдим юзимни,
Заҳрнок тишларин кўрмайин, илло.
Шунчалар топиндим халқим бахтини,
Қанчалар уринмай зарб едим, билло...

16.06.2016 й.

* * *

Минг йиллик тунимнинг отишин кутдим,
Менинг юрак-бағрим доғлади бесар.
Севинчхона кўнгил қонмас андуҳим,
Сенинг кўзларингда вафо сирқарар.

Ишқ йўлин адоғи кўринмас, наҳот,
Тунги боғларингда тентирар руҳим.
Сенинг жамолингдан топдим, муножот,
Топинар ишқ тожин тақиб бу кўнглим.

Не бок бу тунларда сарсон ёронгул,
Бесарҳад атиргул – умид япроғим.
Аламзор комида яшайдир висол,
Сен кўнглим меҳвари, ёруғ жаҳоним.

Энг ёрқин гулларим сенингдир, нетонг,
Лаҳзалар қошида тораяди тонг.
Вақт маҳкум этар сиримиз, бешак,
Туннинг кетишидан оқ сочлар дарак.

Бешафқат ожунки, қистар хирожин,
Ихрож истар, наҳот кўнгилдир божи?!
Мавж урар ботинда бори шундайин,
Тўлайди ишқ билан, ахири хунни...

18.06.2016 й.

СЕНИНГ ҲУЗУРИНГ

Ёлғизлик даштида чекиб ситамлар,
Сенинг ҳузурингга истагим қайтиш.
Истадим бедоғ ишқ дамларин сарсар,
Салсабил сувларин зиёрат қилиш...

Кўҳи Қоф тоғларин қилиб зиёрат,
Турналар қайтмишлар севги уйига.
Уйларим тубига етолмай сармаст,
Турналар севгисин туяман нега?..

Наҳот, табиатнинг буюк инъоми –
Турналар бахти деб турибди бунда?!
Одамзот қидирар иқболин кўкдан,
Ер қолиб, турнадай асрий тоғлардан....

10.07.2016 й.

* * *

Тинч қўй мени, эй сарин шамол,
Шеър ёзмоққа мен-да беимкон.
Юрагимда қайғулар помол,
Ўз ҳолима қўймайди имкон.

Пойбандиман кўнгил меҳроби,
Дилмурдадай заъфарон руҳим.
Шамол-шамол недир чораси,
Ишқ нобимиз синиқ косаси...

Чора истаб сарсон оламда,
Қайғуларни кечар кеча-да...
Ишқ деб келди чорасизлар-да,
Эрта туйган ишқ насимин-да...

27.06.2016 й.

* * *

Аносир сирлари очилган чоғда,
Забонин ютадир анодиллар-да.
На пойдор қолгайдир, на бир нишона,
Гулшанлар бўй чўзмас ғунчасиз боғда...

Ёт унсур дедилар, ётланиб қолдим,
Руҳимни қайирди ғайюр саволлар.
Кўҳна ҳамиятдан тузалмас ярам,
Шаъним кечасида бу руҳим кезар...

Жисмим хок бўлару бир лаҳза руҳим –
Кўмгайдир зардимни битта-битталаб.
Басе бу ерларда дўнмас ғуборим,
Шамоллар очмагай гардим хезланиб...

4.05.2016 й.

* * *

Аламлар ютадир қизгина,
Келмади бўз ёри биргина.
Фамларга ботади бу оқшом,
Шомларни ичадир бугина.

Сўзлари кўп эди, бўзлади,
Демади бир оғиз сўзгина.
Ёлғонму дунёсин дегани,
Аҳдини буздими дўст-ёри?!

Кўзёши жўшади Жайхундай,
Кўнглига сиғмади жоласи.
Сапчийди юраги Сайхундай,
Аламсиз қолди-ку ноласи.

Куйинма ўтса-да аламлар,
Кўзёшинг тўксалар санамлар,
Бир куни келадир Туронлар,
Пойингга тўкарлар борини...

Қайғурма рўмолли қизгина,
Шу ачкиқ хаёлдан кечмагил.
Бўлмассан пушаймон сўнггина,
Сўнмагай орзуйинг ҳечгина...

2.05.2016 й.

* * *

Бир туш каби ўтмоқда умрим,
Англолмайин дунёсин, лолман.
На қувонч бор, на қайғу алам,
Бир ҳовуч кул қолмоқда мендан.

Кимларгадир беролмай меҳр,
Дақиқалар измида кўнгил.
Юракларни кемирар даҳр –
Бўлмасмикан кўнглимиз зойил?!

Кетмиш оғир дунёларидан,
Тирик қолмоқ ундан-да оғир.
Сафар – яроғ, ахир бир тугун,
Ҳаёт ўлим, жумбоқдир сағир...

3.05.2016 й.

* * *

Неча йилки, андуҳим ошар,
Юрак-бағрим қиладир паррон.
Бардошларим ниҳон гул очар,
Синоатин билмайман ҳамон.
Наҳот шундай кечар барчаси,
Қамраб олар ғамнинг сояси.
Йўқ омонлик, қутулмоқ мушкул,
Кунфаякун қиладир ликулл¹⁸.
Заифликда ўтар кунларим,
Кухулатда¹⁹ қартайар борим.
Кўҳансолман²⁰ кўҳна дарахтдай,
Омонатман гўё нафасдай.
Орзуларга берилдим эрта,
Англадим кеч, руҳимдир хаста.
Елиб борар умр шамоли,
Бўронларнинг бўлиб мажоли.
Вужудимни қиймалаб ўтар,
Руҳ торларин битгалаб чертар.
Бошим узра оқаради соч,
Сезиб турар юрагим оғоч.
Юрагимда томчилар зардоб,
Оғриқ юрак бўлади хуноб.
Сокин дайро сукутдан толар,
Юрагимда қолдириб доғлар.
Чайқалади ғамларга жўшиб,
Қилмас ошкор дардларим шошиб.
Кўкда булут сузади сирли,
Тизилади оққуш мисоли.

¹⁸ Ликулл – ҳар бир нарсада маъносида.

¹⁹ Кухулат – ўрта ёш; навқиронлик маъносида.

²⁰ Кўҳансол – қари, қартайган маъносида.

Худди тушдай юрак ҳансирар,
Ҳансирарда бўғрадай қочар.
Мангу чопар, мангулик томон,
Гўё аҳди қатъийдир шу он,
У қўрқмайди қаро ердан ҳам,
Каззоб, манфур, шайтанатдан ҳам.
Кўксим очдим базе Худога,
Қилич тутдим Азозилларга.
Бори сароб, боридир ёлғон,
Юрагимки севинчсиз бедоғ...

8.04.2016 й.

* * *

Мен учун чекма ғам, энди кеч,
Бу кеч энди нақадар ғамнок.
Наҳот, қайтмас дамларим ҳеч,
Ҳукм қилдим ўзимни намнок...

Оқмасин кўзлардан ёш ҳамона,
Токи устухон узра тириктан.
То ҳамон танимизда зарра мадора –
Бўлайлик бир умр равона...

Худнамолик ботғоғин этиб тарк,
Ўзлик аъмолин топайлик бир бор.
Биздан қолса қолар зиғирча меҳр,
Кўнгилда қолмасин лек зарра ғубор...

4.07.2015 й.

* * *

Ҳорғин-ҳорғин қарайсан ногоҳ,
олислардан олис уфққа.
Кечмишингда қолган баногоҳ,
ғамгин доғлар менгзаш фироққа.

Йироқ тоғлар бағрида кутар –
ҳамдард бўлган қизгин лолалар.
Сен сиқтама! Келар иқболлар,
остонангни ўпар ишқбозлар...

Лекин кўнглинг топмайди таскин,
қарошингда қотган доғлар бор.
Истасангда муҳаббатим сен,
ўртамизда ҳижрон тоғлар бор.

Кечир мени, бесўз паришон,
руҳим асир тоғлар бағрида.
Сен-ла ўтган сукутим нишон,
асрий тоғлар ғам бардошида...

4.03.2016 й.

* * *

Сабр-тоқат шоирга нишон,
Кўкси тўла бардошу ишонч.
Уни кутмас серзавқдир даврон,
Шавқ ичинда ашъори суянч.

Нима қилсин, шундайин аъмол –
Манглайида битилган минг бор.
Қайга қочсин, бундай бемажол –
Вужуд уни олган бемадор....

Шуни дея... кўз очди меҳр,
Хаста руҳи шеър деб талпинар.
Куну тунлар ибодати шеър,
Ёлғиз дамлар ҳимояти шеър...

4.07.2015 й.

* * *

Гунг бир хаёлотнинг қатида қотган,
тиғ қадар заминнинг кўксини ўйган,
бизнинг хокистар-хокистар сўзлар
қайдасиз, қайдасиз, қайдасиз энди?
Наҳот йўлларимиз айри-айридир?
сизсиз биз нетамиз, яшамоқ нечун?
Бетайин йўлларнинг қурсоғин ўйиб,
қаққайган қоялар бағрини тилиб,
гунгқарғалар кесар йўлларимиз нечун?
Нечун йўқ кўзларда ҳузн, увол сўз,
нечун садоқат сўзламас, бўзламас,
иймон қайда, қайдадир бўзлаган сатр...
Туш елкамдан, эй, асрлар соя солган кўланка
бўзлаган, топталган руҳимни қайтар...

* * *

“Мен”ни таъқиб қилар изсиз шарпалар,
...шунослар шаҳрига тушиб қолди-ку.
Ҳолини забунлар қилди малъунлар,
бир дудуқ шиғирчи бўлиб дўнди у.

Юк оғир, манзил-да беомон йироқ,
омонлар истайди, чора бетайин.
Хотирлар хатарли, машқлари ёвуқ,
сомонлик²¹ кутмас у, аҳволи тайин.

Кўнглини кемирар қора гумонлар,
оппоқ қоғоз узра тўкилар доғлар.
Наҳот, шундай кечар шоир кечмиши,
наҳот шундай қолур бечора шоир?!

Не куйга тушди у, кўнглидир сиёҳ,
сиёҳ кечмиши-ла сиёҳдир кўнгли.
Ёзолмай кўнглини офтоби сўнди,
ахири, тун қора чодирин ёйди...

13.05.2016 й.

²¹ Сомонлик – имконият; илож маъносида.

САҒАНА

Нурланар, турланар сирли сағана,
Сирру асрор махзанига поғона.
Не-не азиз кабирларим баҳона,
Саждагоҳга айланди бу ғамхона.

Тўлмаган аввалу охир тоабад,
Зим-зиё қаърингда тўлар паймона.
Ғар, тубсиз қаърида жо бутун тарих,
То ҳамон, алҳазар, чорлар меҳмона.

* * *

Ҳақиқат нимадир, балки, у хасдир,
Шу хасдир ҳақиқат, ҳақиқат шу хас.
Руҳимнинг исёни хасда намоён,
Қалбимнинг туғёни хасландир-хасдан.

Хаста қалбим хасдан топгандир мурод,
Истагим шу хаслар бўлмасин завол.
Магар сен шу хасни қилмасанг эъзоз,
Бир кун сен шу хасга бўлурсан муҳтож...

* * *

Ғамнок тунларимни ўтказдим беҳуд,
ахири, беусул машқимни битдим.
Не қилай, бу туйғу жўшмас тоабад,
наҳотки, маҳкумдир шеър ичра оним?!

Ғариб гўшаларда сарғайди хаёл,
шу хаёл измида яшайди кўнглим.
Совуқ салтанатнинг оҳлари дарёл,
қатрон кўнгил сари отилар руҳим...

* * *

Йиғлагин, азизим йиғлагин,
Топарсан у ерда қиймати...
Бошингни ҳам қилиб инграгин,
Кўрмасин жоҳиллар бошингни.

Унутма соҳибдил бор ҳали,
Руҳларда чарчоқлар ёд ҳали.
Ёшларинг беҳуда тўкмагил,
Унутма дард аҳли бор ҳали...

* * *

Чексиз самоларга кўз тиксам ҳар он,
Яна қайта номинг дилимда шоён...
Моҳим, биз кузатган ёвқур турналар –
Энди, биз томонга боқишмас бир он.

Ва, келмас абадул-абад биз сари,
Қайтгуси баҳорлар, қайтмас муҳаббат.
Изимиз яшириб гуллар сараси –
Сўқмоқларда сайқал топажак, албат...

ИШҚ ФАСЛИ

Ишқ фаслида кўнглимга мадад,
Тилар мудом гуллаган боғлар.
Умид гули яшнагай, шояд –
Васл йўли очилган чоғлар...

Мужда кутар озурда кўнглим,
Кўнглим эмас, руҳ очган кўзлар.
Ишқ ёмғири ёғар самодан.
Томчилари – ҳаётбахш сўзлар...

* * *

Хушим йўқ дунёвий қийлу қолларга,
не десангиз дейинг, кўнгил олашим.
Эй, кўнгил тубида ётган дур-жола,
шаклу шамойилмас сен менинг борим...

Маънили сўзларки ночорга малҳам,
кишининг ўзида ҳар неки чора.
Буюк ёлғонлар ҳам сўзда мужассам,
боқинг аввал-охир сўзчи ҳолига...

* * *

Кўнгил ичра жўровоз садо –
Шифалайди ёмғир унидек...
Кўнглим ичра беором наво,
Уйғонади кўнгил Ғиротдек!

Турфа саслар ҳайқирғида,
Ғайюр кўнгил оҳиста тинар...
Жанггоҳлардан қайтган отлардек,
Илҳомларга жоловин тутар...

* * *

Кўнгил ненидир излар –
Бағрида бир қуш музтар.
Ҳасратларин гиз-гизлар
Минг бир ғам хайлин йиғнар...

Сирли сукут – наққош,
Дарду алам ҳамоҳанг.
Бесабр ишқ мунаққаш,
Камалакдай ранг-баранг...

КУЗ

Куз... қалбим меҳробин буз...
Айлади ҳижрон бунчалар туз.
Ўй-хаёлим яккаш айлаган –
Қалбдаги куз япроғин уз...

Куз... сабр япроғи сарғармиш –
Айтилмаган сўзларим каби тез.
Ҳижрон зуғум айлади бунча кеч,
Кўнгилда қолмади ишқдан ўзга ҳеч...

* * *

Тун сирлари аён-ноаён,
Тангри учун кундек намоён.
Шунда ҳамки, гоҳи-гоҳида
Шотирларин йўллар ногаҳон...

Замин узра айланар фалак,
Тун қўйнида сайр этар малак.
Дил либосин ўқийди ҳалак,
Соҳибига етказар дарак...

* * *

Ўша кундир, бўзлаган куним...
Ҳамдардлик-ла ёнар сатрлар.
Сукут ичра сўзлар дилсўзим,
Турибман мен, сўнгги издиҳом...

Ҳамдардлик-ла ёнар сатрлар,
Кўнгил ила сатрлар човук –
Тозартирар руҳим атторлар,
Шундан хаёл, ғам чекиш куни...

* * *

Ўтадир суронли кунлар ҳам,
Оғриқли дамлар-да етадир.
Ётади хазондек, хўп сўлим –
Кўнгилнинг қатида бир армон...

Шунда у кўнгилни англаюр,
Бошин-да, кундага қилиб хеш,
Чиқадир йўлларга интизор –
Кўлинда ғунчалар бўлиб эш...

* * *

Жоизки, ёзамиз юз фоиз,
Гарчи кўнгилда йўқ сўз жоиз.
Сўзларни чирқиратиб мудом –
Сўзлаймиз жоиз, ножоиз...

Сўзлардир товланур хилма-хил,
Зиммада олоиш мажбурият.
Зоҳиру ботин-да, турфа хил,
Якранглик ато эт, мўъжизот...

* * *

Кел, кўксимга босайин қардош,
Сукунатдир ўксинди дилим.
Оҳ, йиллар-да, бўлмасак сирдош,
Қондошлардай турайлик бир зум...

Бир бор ўзни алдайлик жоним,
Хатокордир бордирки, инсон.
Не қилайин, туғилдикми жим,
Жим кетармиз, наҳотки ҳамон?!

29.04.2016 й.

* * *

Ташқарида изиллар шамол,
Ичкарида жимлашар кўнгил.
Ёвлашади руҳим-да, Дажжол!
Қайғурадир қаҳр-ла кўнгил...

Қандай сокин, бу маҳзун гўша,
Ботин ичра пайваста гулим.
Ўтганмидир биздан ўшанда,
Ой бўзарган олтин дамларим?!

29.04.2016 й.

* * *

Кўкларга сузадир сипора,
Озодлик аҳдидан қайтмайин.
Биз эса ётурмиз қафасда,
Ўз аҳдин омонат билмайин!

Шундайин қисматки ҳамроздир,
Занжирлар узилмас баркамол...
Узилмас шаклмиз – синур ботинлар,
Ҳайҳот, таъқиб қилар бундайин аъмол...

5.10.2015 й.

ЧЎПОН

Сурувларин гар мудом бедор,
Сақлай олмас қашқирдан ғаддор.
Чўпон учун талон, қотиллик,
Табиатан олий одиллик.
Гар адоват гулханин ёқар,
Жонзотларин шу асно боқар.

* * *

Асрлардан келади нидо –
Бизни чорланг: этмангиз матруд,
Бир сасларки, кўнгилга шифо,
Ихрож кўнгил бўлади мардуд...
Шайтон лаин бўлгандек қувғин –
Она халқим қилмангиз ихрож...

* * *

Мени хорлик қилмади адо,
Нигоҳингда бўлдим мен хоро...
Неча манзил, неча юрт кезиб,
Ҳеч топмадим манзили маъво –
Фақат топдим сару сомонлик
Ва бедорлик ёки бир наво...

* * *

Ўтар бу умри жовид ҳам,
Сизу биздан асар қолмас.
Меҳрни канда қилсак ҳам,
Хатомиз кўп, билиб бўлмас.

Кетарда сўнги манзиллар,
Кўриб кўрмас кўзимиздир.

* * *

Ҳасратлари кўпдир дунёни,
айтаверса туганмас поён.
Айтгил, нечун севмадинг мени,
ҳасрат тўла қалбим бепоён.

Яшайвериб тугар бу бардош,
етар сенга бир кун фиғоним.
Лекин, афсус бўлолма сирдош,
ўртамизда йиллар фироғим..

КАШ

Достон

Дедилар: Кишвари дурур дилкаш,
Оти ҳам Шаҳрисабз эрур ҳам Каш.

Алишер Навоий

Боболардан мерос қолган кўҳна Каш,
Минорида сирли-сирли ёзувлар...
Неча йиллар ботин ичра кашо-каш,
Қад кўтарган доғли-доғли ёзувлар...

Каши ичра қанча-қанча улуғни
Ардоқлаган қадим-одим кишвардир.
Минг йилларки, туркий улус шаънини
Авайлаб-асраган кўҳна меҳвардир.

Гар доғланса кўнгил, истаса ғамкаш,
Тўфондек урилар кўнгил узра Каш –
Руҳимда уйғонур қадим Туркистон,
Шунда жўшар кўнгил, ёзувлар дардкаш.

Ёзувлар,
ёзувлар,
сирли ёзувлар...

Бу сўз ботинимга таниш аҳзондек.
Ботади бағримга асрий битиклар,
Каш ичра ёзувлар сирли сукутдек...

* * *

“...Айлабон ушбу боғу қасрда сур,
Шаҳрисабз элин айлабон масрур...”

Каш – бу, ичкари ғамхона шаҳр,
Манзиллар ичинда ғаройиб сокин.
Ёғинлар ичрадир шаршара шаҳр,
Бу шундай масокин²², ғуссага тўлин.

Гўё бунда осмон ўйиқдир, гўё...
Ёмғирлар қўяди челақ-челақлаб.
Гўё бунда ёрқиндир, арзу само,
Кенгаяр ботини, осмон чирсиллаб.

Фасллари – гўё шамшод келинчак,
Ястаниб ётадир, нақшин-нақшин боғ.
Томчи-томчи ёмғир, шода-шодадек –
Тизилар, минорлар узра заррин доғ...

Сувлари салсабил, чашмадек надим,
Қониб ичсам гўё қўяр дилсўзим.
Ғам-ғуссага тўлар, селдек ним бағрим,
Руҳият нузули туташтир сўзим!

Мақбаралар узра сирли ёзувлар,
Минг йиллар асрайди илоҳий сирни.
Мунаққаш ёзувлар ичра сукутлар,
Кўнглимга қўяди самовий сурни...

Ёзувлар,
ёзувлар,
сирли ёзувлар...

Бу сўз ботинимга таниш аҳзондек.
Ботади бағримга асрий битиклар,
Каш ичра ёзувлар сирли сукутдек...

²² Масокин – мискин, чорасиз; маскан, жой, манзил маъносига.

Бордир-ку бизга ҳам, ахири, бир йўл,
Кўрсатар ёзувлар, сўнгги йўлларни!
Мунаққаш ёзувлар, минорлар жадул,
Кўнгилга қолдирур, асрий доғларни.

Баъзан,
мулзам қилар бизни ёзувлар,
Баъзан,
адаштирар, тўғри йўллардан.

Бир ёзув,
кўнгилга қулфдир, гўё...
Бир ёзув,
ёзади кўнгил чодирин.

Лекин, армон эрур, кўҳна ёзувларим,
Қатида минг-минглаб маънолар ниҳон.
Эски Кашларим, қонли ёшларим,
Сен менинг жон қадар адоларимсан.

* * *

“...Шаҳрисабз ўлди бизга чун мулкат,
Йўқ ажаб гар яшил дурур кисват...”

Қадамжолар бисёр, манзил-да қадим,
Чор атрофи тоғлар – андуҳли боғлар.
Кешилар гар кўнглин қилса-да ним-ним,
Саййидлар руҳи бор, омоний топар.

Тоғлари бодомзор, мудом зумуррад,
Боғлари чаманзор – сукунатга мўл.
Фаройиб гуллари бордир беадад,
Булбулу зоғлари сукунатга қул.

Анвойи гуллардир ана нарида,
Турибдилар бўзлаб бир панада.
Гул тўла достону бўстондир, ана,
Кўнгилга бир олам сир етар яна...

Шу боис шаҳри Каш “Қуббат ул-илм...”,
Тарихда ном олган шундайин ботин.
Бундадир, ботиний сукунат ҳоким,
Сирли сукунатдан англайин зотин.

Жадду аболарнинг табаррук сўзи,
Жадул-жадул ёзувида намоён.
Ҳаёл ичра рангинланар ўз-ўзи,
Йўлга чиқар тасаввурлар қўйиб сон...

Оли аболарга²³ мўтабар юртми,
Ҳазрати Султоним бундадир тузук,
Шаҳиди карбало сўнгги манзили,
Саййидий Ҳусайний боши Ёрам Кўк!

“Саййидон”... қубурлар ичинда ноёб,
Бунда ётур бобом ғамларга ботиб,
Салосил тизгинин маҳкам қучоқлаб,
То маҳшар ётадир, битикка дўниб...

Қадим минорларим қоядек ўктам,
Кўҳна чинорларим бўй чўзар қониб.
Лек, менинг юрагимда соядек ғам –
Кунма-кун бўзарар кўкка ўрлашиб.

²³ Оли або – беш киши, яъни сўнгги мурсал оила аъзолари – Пайғамбар (с.а.в.), Фотима, Ҳазрат Али, Имом Ҳасайн-Ҳусайн.

Гар доғлансам, ахир, қайга дўнайин,
Сендан-да, бўлакми хоки туробим?
Аждодларим токи, бунда-да сокин,
Шундадир руҳимнинг ёзуви қойим.

Ёзувлар,
ёзувлар,
кўҳна ёзувлар...
Бу сўз ботинимга таниш аҳзондек.
Ботади бағримга асрий битиклар,
Каш ичра ёзувлар сирли сукутдек...

* * *

Қадим кишвар шаҳри Кашнинг измида,
Не-не авлиёлар ёрон қатида...
Сўнгги мусҳаф илк табаррук ёзуви,
Маскун бўлиб қолган асрлар бунда.

Сўнгги мурсал – чоксиз хирқа қадоғи,
Вайс ул-Қаран удумила етгандир.
Кўҳна Лангар қурунлардир²⁴ адоғи,
Лангар Ота мудом унга паноҳдир...

Ёзувлар,
ёзувлар,
жадул ёзувлар...

Бу сўз ботинимга таниш аҳзондек.
Ботади бағримга асрий битиклар,
Каш ичра ёзувлар сирли сукутдек...

* * *

Каш – мезон,
каш – меъёр.

²⁴ Қурун – аср, давр; вақт; жом; зулф маъносида.

Адолат тоши ларзон,
ҳаё пардаси меъмор.

Каш – мувозанат,
каш – лангар.

Чирой нақди латофат,
кўнгил муроди раҳгар.

Каш – кеш, каш – одат.
Яхши хулқ кўнгилга эш,
ёмони қолдиқ иллат.

Каш – йўл, каш – ботин.
Ўзликка пайванд кўнгил,
ботинда ўсар йўсин.

Каш – хулқ, каш – эврилиш.
Каш худнамоликка ўқ,
топар бундан руҳинг эш.

Каш – қадрият, каш – мақсад.
Қадрни қадрига ет,
кўнгил манзили аҳад.

Каш – миллат, каш – шеърият.
Имон-ку ҳўб саодат,
лек жўштирар раият.

Каш – тавр, каш – рости-ю русти.
Ботин англамас, жавр,
ҳақ сир, адолат рости.

Каш – мазҳар, каш – кўнгил.
Дарж гўзал кўринишлар,
беғуборлик тозадил.

Каш – жадул, каш – кўҳна ёзув.
Минорлар узра пайваст ул,
ёзувлар сирли чизув...

* * *

“...Токи бўлди падида хиттаи Каш,
Туфроғи ранги чархи ахзарваш...”

Халқ чўбони Таймур руҳидир, ёрон,
Унинг-да, навқирон ёшлиги Кашда.
Шу боис манзилат бордир навқирон,
Тоабда яшиллик тарк этмас, эш-да.

Ботинда хазонлар, рангин хаёллар,
Ҳокимдир, руҳимга боди хазонлар.
Кўнгилга бир боқинг водил одамлар,
Юракда жўш урар, сокин адолар...

Туш кўрдим. Кўк гумбаз остида азон –
Юрибман, нотаниш кимсалар аҳзон.
Бир майин тупроқни кўксимга босиб,
Хўрсиндим, ўксиди кўнгил лим дўниб.

Қандайин эътимод, қандайин шаън бу
Кўзимда томчи йўқ, қотган жоладир?!
Ташимда совуқлик фармонбардордир,
Ичкари руҳимдек, байт ул-аҳзондир.

Бунда-да мадфунлар²⁵, нодир бир кўнгил.
Бунда ҳар бир нарса кўнгилга пайванд.
Барча кўринишлар кўнгилдир, кўнгил,
Қанча уринишлар кўнгилдир, кўнгил...

Каш бу кўҳна макон, қадим бир манзил,
Тупроққа беланиб ётур бегумон...
Ахир, бир сиқимдир, охири кўнгил,
Шу тупроқ Кашимиз, пайваста дарбон...

Ёзувлар,
ёзувлар,
кўҳна ёзувлар...
Бу сўз ботинимга таниш аҳзондек.
Ботади бағримга асрий битиклар,
Каш ичра ёзувлар сирли сукутдек...

* * *

“... Сурубон Шаҳрисабз жониби кет,
Турмайин йўлда ул диёрға ет...”

Чун кўнгил қуши бўлиб кўп ҳавасманд,
Қадим Каш сари қилди хўп азимат.
Ажиб бир таврлар ичинда давр,
Каш обод бўлганмиш дониш-сарватманд...

Хаёлан мозийга қиламан сайр,
Руҳимни етаклар бир овоз, ғамгин.
Кўҳна Каш ичинда азим Оқсарой,
Олис-олислардан кўринар яқин.

²⁵ Мадфун – кўмилган, дафн қилинган; дафина, хазина маъносида.

Не-не азизларим назари мисол,
Бу азим минорим неларга шоҳид?!
Минорнинг остида боғ ичра бир чол,
Соқолин тутамлаб ғамгин турибди...
Сўраймен: эй бобо, ғамгинсиз нечоғ:
Минорлар ўтару адоғлаб қурун.
Ёзувлар вақт ичра қолурму қадоғ,
Кўнгилни доғлатиб, бўлурму ўрун?
Дерлар: қўлёмалар ўтда куймайди,
Кўнгилдан-кўнгилга ўтар оловдай...
Кўнгилсиз ёзувлар санглох мисоли,
Кўнгилсиз ёзувлар қолмас абадий...

Ёзувлар, ёзувлар,
кўҳна ёзувлар...
Бу сўз ботинимга таниш аҳзондек.
Ботади бағримга асрий битиклар,
Каш ичра ёзувлар сирли сукутдек...

19.10.2014 й.

БОЗГАШТ

Достон

*Бозгашт²⁶ айлади чу хаста кўнгул,
Неки истар, топар шикаста кўнгул.*

Алишер Навоий

Куюш булут ортида сокин,
Ботин нурин яширар гўё.
Ғамзададир абри масокин²⁷,
Зор ашкини томизар борҳо²⁸...

Нечун кўнгил сассизланадир,
Наҳот, сирқир сиёҳ томчиси?!
Ғам ёмғири гинадор, надир,
Билмас тиним очун элчиси...

Намозшом гул сукунатдадир,
Япроқ узра дўнар қатралар.
Маҳзунланар, ногоҳ бўзарар,
Андуҳланган мунгзада диллар...

* * *

Мағрибона руҳий илинжлар,
Ғаройиб кўрк – аср девори.
Бўрқиб турар ғаройиботлар,
Бари рангин зуҳур анвори.

²⁶ Бозгашт – қайтиш, дўниш маъносида.

²⁷ Масокин – сукунат вақти; манзил маъносида.

²⁸ Борҳо – марталар, дафъалар маъносида.

Янги аср – фусункор маъдан,
Машриқ-Мағриб чайқалур доғли.
Ўзишадир бир-бир темиртан,
Афсун мулоқот – мужда чоғли...

Ҳис этурмиз токи, Шомгача,
Чиқади тер, манглайдир Нахшон.
Рангин хаёлот товланар сўзгача,
Рангсиздир сўзларим, бенишон!..

Санчилар кўз ичра жолалар,
Ёғанда ёмғирлар, болалар,
Маркеслар²⁹ қилганда нолалар,
Андуҳсиз Макондо балолар...

“Маконда” шундайин изтироб,
Юракни нимталар Макондо.
Ўқийсан қўлэзма, тонг отиб,
Бош узра тошдайин болиш-да...

Ҳаёсиз Макондо жонсарак,
Кетгайдир қирилиб бир авлод.
Наҳотки, сирманган жон ҳалак,
Шундайин Макондо бедарак?!

Имонки, башар-чун зўр армон –
Арманийдирманки, беармон...
Ҳолбуки, борлиғим даргумон,
Бадгумон туйғулар хўп ёлғон?!

³⁰ Габриэль Гарсиа Маркеснинг “Ёлғизликнинг юз йили” номли китобидаги айрим ахлоқий воқеаларга ишора маъносида.

* * *

Хаёл оғушида сузамиз беҳол,
Руҳларга санчилар игна мезонлар.
Бир мудҳиш тахайюл домида кўнгил,
Шилвирар дарахтлар, табиат куйлар:

Асотир сирлари равшан бегумон,
Қанчалар хурофот эркисизлик зайли.
Мустабид тузумлар, хунхора замон,
Ўз шаънин қилмагай ҳимоят айна!

Нелигин билмасми мазаллат ичра
Машъум аъмолларин асири минбаъд?!
Руҳлари маҳкумдир асрий “дуойбад”,
Моғор босган ерлар тубсиз залолат...

Эшитилар гўё руҳлар исёни...
Қабристон ичинда қадим-машварат.
Тириклик гардини совуриб, хоки,
Эссиз, гулхан ичра ёнган ҳамият...

Учар кўнглимиз, наҳот, ҳаққушдек,
Муҳаббат жомидан гўё сархушдек.
Айланур бошимиз мисли чархпалак,
Ишқнинг гулханида ёнган Қақнусдек...

* * *

Тезкор давр – темиртан ичра аср,
Тушуниксиз бир тилдир, гўё фасона –
Жимжимадор рамз, маънодор сўзлар,
Турарлар мунғайиб, наҳот азадор...

Хаёл оғушида сузамиз беҳол,
Руҳларга санчилар игна мезонлар.
Бир мудҳиш тахайюл домида кўнгил,
Рангланар дарахтлар, табиат сўйлар:

Нақшинкор манора, кошин саройлар,
Серқатнов темиртан, тирбанд йўл.
Шошилинич хабар, адоғсиз сўзлар,
Ахири, руҳингни толиқтирар бул...

Қаерда қўнолғанг, кимсан, нимасан?
Бир хил! Бир хил! Бир хил гумонсирашлар!
Сўрови қаттиқ – меҳмон, кутилмаган,
Руҳ – кошона ичра қолган қарашлар!

Наҳот, руҳиятнинг нузули сабр,
Ўтгувчилар руҳи қолур безовта?
Шундайин сўровга жавобдир қабр,
Тириклар руҳи ҳеч бўлмас безовта!

Ўртантирар кўнглинг, руҳдир парчинвор,
Наҳот, одамийлик мақоми хўп иш?
Андуҳ узра андуҳ қўшилар, ночор,
Шодлигинг гарови соппа-соғ зўр тиш!

Қавму қариндошлар елар, югурар,
Бегоналик ҳиссин қилишмас парво.
Ортда қолмишларга боқишмас бир бор,
Бургутлик мақомин қилмишлар даъво!

Мийиғда кулмишлар, тамасхурлашар³⁰ –
Шўхликнинг арзимас хатолари деб.
Қилиб қўйиб хирмон-хирмон хунарлар,
Бир бора кўнгилга олмишмас дўниб.

Наҳот, одамийлик мақоми бир пул,
Инсон ўз-ўзидан айридир, беҳол?
Яшайди ўз-ўзин гижиб ва хўрлаб,
Инсоннинг аъмолин таъқиб қилар пул...

* * *

Баъзан, алмойи-ажмойи элавраш
Воқеликдан узоқлатар қасдма-қасд.
Бистаринг ортида кўрасан бир туш,
Қадоқсиз сўзлар келар қатма-қат.

Қандайин матонат, қандайин бозгашт,
Отанинг ўрнига ўғил ўлтирғон?
Ямоқчининг тўни тулкиларга эт,
Бўкириб тантана курсисин олғон?

Наҳот, чин инсонлик фитрати дўнгон,
Ҳайҳот, “шиғирчи”лар замони келғон?
Нима бўлса бўлғон, кечмишда бўлғон,
Чин шоир надомат номини олғон.

Сўнги сўровларга излаймиз жавоб,
Сукут – сўзлар узра дўнайлик хаёл.
Тўкилиш олдидан қилайлик савоб,
Ахир, келмоқда-ку номаи аъмол...

³⁰ Тамасхур – масхара, мазах, истеҳзо сингари маъноларда.

* * *

Азал тун яралди етим муҳаббат,
Мунаввар тонг узра заррин ҳалинчак.
Палахмон тошидек отилди тухмат,
Ер-кўкни қоплади зим-зиё, бешак.

Чўпон сурувлари қурбон таёғи,
Майсалар хаёли бўлиб тамоғи,
Қаерга дўнмангиз ёлғон аёғи,
Мудом ҳозирланар нафс маёғи...

* * *

Эй инсон, бормисан, борми бир сўзинг:
Ахир, нондай иссиқ, шундай арзанда –
Тафтимга босайин, нондек ҳар сўзинг.
Борми бирор сўзинг, ахир, зормон-да?!

Умрлар измида йўллардир сарсон,
Кичик ҳалқа йўли, йўл кичик ҳалқа.
Кичик йўл измида улуғ йўл ҳайрон,
Кипригим учинда ашк ҳалқа-ҳалқа.

Азизлар, саф тортинг улуғ йўл қайда,
Руҳи йўқ сўзлардир, нурли сўз қайда?
Кўнгил ичра озорлар тикандек ётур,
Бошимни сангпора қилайин ман-да.

Чоралар изла юр бечораларни,
Банди хаёлларим чораси қайда?
Йўл узра учраюр сангпоралари.
Чорасиз йўлларда бечораман-да.

Умр хазонидир занг поралари,
Кўнгилнинг тубида ғамхоралари.
Айлана-айлана дард поралари,
Айлана ичинда садпоралари...

* * *

Инсоннинг аъмоли кетма-кет дўнмас,
Қаққайган қоялар бунга шоҳиддир.
Минг йил нишонлари қояларда акс,
Бу рангин белгилар бир куни жўшар.

Инсоннинг бахтига бу кун мурад-ку,
Инсонлик тахт узра у куни маҳр.
Аммо, қоялар-да эмасдир мангу,
Бир кун емирилар, бир куни сўнар.

Инсоний туйғулар мангудир мангу,
Азал гўзалликнинг тимсолидир шу...

* * *

Келиб-кетарингни билмай бир бора,
Ноаён манзилда сарсон-саргардон.
Қатлишон туғилдим, тўкис қайғу-ла,
Қатлиом ўлгумдир, бўлиб шодумон.

Фурсатлар измида итдек изғидим,
Фингшиб, гўшаларни тентиб дарбадар.
Топдимми ўзимни, эй шўрлик кўлкам?
“Буюк шаҳарларнинг қаҳри буюқдир...”

Домига тортадир совуқ каҳкашон,
Воҳларинг етарми, додинг етарми?
Унинг шовурида қолиб кетар шон,
Сенинг оҳларингга ким ҳам етарди?

Сўзимга саҳролар онқадар эшдир,
Баҳорнинг қайтишин кутаман ҳорғин.
Саҳролар сўзимнинг абас руҳидир,
Зўр ғамлар соламан кўнглим-да изғин.

Ахири, бир етим бўтадай саҳрода
Йиқилиб-беланиб, қумларга ботаман.
Кутаман, мен оғир-оғир дамлар-да,
Интиқиб шаъннинг қайтишин кутаман...

* * *

Эй шафқатсиз дунё, тутмишинг надир,
Кўзларга кўришиб туришинг надир.
Мени чорлар бунда мубҳам туйғулар,
Не қиларим билмай қолмишим надир...

Ай шоир, шеър ёзиб кўп турма бунда,
Қара атрофингга! Олам ўзгармиш,
Дўнишинг керакдир, балки узлатга,
Сенинг вазифанг-да тугал-чигалмиш.

Сенинг ёзмишларинг эртакнамомиш,
Дарахтлар тилинда куйла, шивирла!
Якма-як сўйлагин, бирма-бир қайтиш,
Бир боришга бир келиш бордир, ўйла!

* * *

Олис-олисларда қолган ёшлигим,
Нур ичра балқиган болалик оним.
Гўзал хаёл узра жолам ёшлигим,
Абад ташлаб кетган нолам ёшлигим.

Даричам-даричам – кўнгил даричам,
Ўзини билмаган бебош гўдаклик.
Бир оми умр ичра қолган бу руҳим,
Ҳеч не-не танимас маъсум болалик.

Она, сен буларнинг барига гувоҳ
Ва, менинг саркаш хаёлларимга.
Қадр ичра яшаб, кўрмайин бир воҳ,
Билмайин-ку ўзлим, ўз-ўзимча.

Лекин, менга кўринур гўзал-гўзал,
Шамолга осиглиқ лаҳзалар оний.
Бўронга таяниб яшадим маҳал,
Умрни совурдим, не бўлса ёрий?

Ботинга саёҳат – ўзликка қайтиш,
Майса барги узра дўнган шабнамдай.
Мунис чехраларни чунон соғиниш,
Олис қишлоқларга демакки, дўниш...

3.06.2015 й.

ТОМИР

Достон

Хотирот – дарахтзор, ўрмоним менинг,
Шивирлайдир унда зангор япроқлар...
Неки кечмиш, ўрмонимда қолмишдир...

Қайсин Қулиев

Тупроқман – ер билан томирим туташ,
Сувман – аччиқ-аччиқ тўкаман кўзёш.

Шекспир

Февралнинг адоғи – уйғониш чоғи,
Андуҳ ичра кўнгил сиқилар бешак.
Гўё бу фасл – руҳ, сукунат боғи,
Аста уйғонадир исёнкор юрак...

Илмоқли дарахтзор нам ичра беҳол,
Айёрона мудрар – уйғониш васли.
Руҳ ичра тўкилар андуҳлар дарҳол,
Жунжикар дарахтлар новдаси, асли.

Эй фасл, эй лаҳза, бир он тўхта, тин,
Қайғумнинг томчисин тиндирай бир зум!
Томчи-томчи – шода-шода руҳ доғин,
Оқизмай-томизмай қилайин бир хум.

Йил боши – турибман, гўё аёқчи³¹,
Бу хумни сипқорай йил тугар доғи.
Новдалар илмоғи – руҳнинг тилмочи,
Кўнгил узра пайваст, тирнар тирноғи...

³¹ Аёқчи – соқий (рамзий) маъносида.

Қандайин бардош-ла чап бериб қишга,
Омонлик фасли, дея ғимирлар шохлар?!
Аччиқ қаҳратондан ночор ях ичра,
Бечора томирлар минг бор зор титрар...

Баъзан, томирларни қўйиб хатарга,
Жонимиз сақлаймиз панада, алҳол:
“Гўзаллик барқ урсин, сўлмасин, дея
Аъло новдалардан кутамиз ҳосил”.

Томир заминига сингиган асрор,
Ситилиб кетмасму банди бандидан?!
Ҳайҳот! Ботин ичра яшар жон қадар,
Ичгани оғудир, ютгани – заққум...

* * *

Ер ичра томирлар ётар хокисор,
Тупроқ қат-қатида ун чекар ночор.
Ўзни кўрсатишдан бенасиб минг бор,
Ҳар нега менгзашмас бундайин асрор.

Шундайин хокисор, бундайин тақдир,
Уларни тарк этмас, таъқиб этар бу?!
Сўқир ломаконнинг битиги туғдир,
Ломакон қаърида ётадир мангу?!

Ғариб кўринадир кўҳна масаррат,
Ишқсиз яна ғариб кимсасиз жаҳон.
Тупроқлар остида ажиб мазаллат,
Томирлар ғимирлар, сув ичар шоён.

“Тупроқман – ер билан томирим туташ,
Сувман – аччиқ-аччиқ тўкаман кўзёш”...

Бу қандоқ синоат, қандай мазаллат?
Бундайин уйғунлик недандир адам?!
Томирлар вобаст кўнгил узра пайванд,
Булар ломаконнинг чизгиси билсам...

Тақдири азалнинг ёзмиши қизик,
Томирлар ер ичра маҳқумдир абад.
Ёвуз ҳаракатлар амали тузоқ,
Сиз ўзни асрангиз, қолурсиз шояд...

Тирик руҳ тан узра яшаши мушкул,
Тирик жон ер ичра яшаши, қайғу.
Тириклик эвази – тимсолий буткул,
Томирлар ер ичра зах ичар – оғу...

Томир ботинига сингиган асрор,
Ситилиб кетмасми банду бандидан?!
Шунчалар зулм ичра яшар жон қадар,
Ичгани оғудир, ютгани – заққум...

* * *

Зангор япроқларим бормисиз ҳамон,
Суронлар гирдоби тортмасдир, наҳот?
Шукрона айтурмиз томирлар омон,
Ажиб ботин ичра томирлар нолон...

Менинг хотирларим илдизи урён,
Ғамимга ғамларим қўшилар қондек.
Шукр, набзим ичра визиллар бир қон,
Қон эмас зардоблар изиллар ғамдек.

Кўнглим марзаларин қирқ, майли, замон,
Аммо илдизларни қирқма, шафқат қил!
Тоинки охират – гирёним сукут,
Қарошимда томир нигоҳлари, бил!

Наҳот, ҳақнинг ҳақлигига ишонмас киши?
Ахир, изсиз қолмас ҳеч бир шақоват?!³².
Томирлар ботиний ҳаракат рамзи,
Ботинга дахл қилиш – Тангрига одат.

Сўнги бардошларим, тоқат ёр бўлсин,
Сиз менинг жон қадар адоларимсиз,
Сўнги қийноқларим, бўлинг сиз омон!
Ёр узра хор, тубан пастдаман, сизсиз.

Афсус, бебаҳрадор улар, тоинки
Минг йиллар тўйинган кавсаросодан.
Ўтмиш хотирамнинг синиқ парчаси,
Нечун ёвуз руҳлар синмас, дафъатан?!

Томир замирига сингиган асрор,
Ситилиб кетмасму банду бандидан?!
Наҳот, ботин ичра яшар жон қадар,
Ичгани оғудир, ютгани – заққум...

³² Шақоват – толесизлик, ярамаслик, инсонлик сифатининг йўқотишлик маъносига.

* * *

Шуғулланиш сўзи кўп оғир, мега?
Оғир уққанам-ла кўнглим-да таймур.
Кимларнинг ёзмишин топтамоқ ила,
Замонлар кимлардир шуғулланар зўр.

Бу сўзни эсласам, хўп оғрир дилим,
Кўзимга кўринган қаттол чеҳрадир.
Чайқалар, жонланар бир кун хотирим,
Хотирот – боғимдир, ҳар не андуҳдир.

Лаҳзалар тобора эпкинлашар тез,
Юракнинг уриши унга ҳамоҳанг.
Кўнглим томирлари қўш урар ситез,
Шундай билганимдан юрагимдир занг.

Уфуриб турадир ернинг-да ҳиди,
Анвойи таралар муаттар замин.
Моғор босган ерлар сукунат уди,
Чертар кўнгил ичра муаззам жомин.

Томир ботинига сингиган асрор,
Ситилиб кетмасму банду бандидан?!
Шунчалар ботин ичра яшар жон қадар,
Ичгани оғудир, ютгани – заққум...

* * *

Аччиқ кўз ёшларин тўкарлар, эссиз,
Барига бардоши етарми, сўзсиз?!
Аммо афсус, бизнинг нигоҳларимиз
Томирлар кўз ёшин кўрмагай ҳаргиз!

Навниҳол майсалар томири беҳол,
Совуқ қаҳратоннинг домидан омон.
Яна яшаш учун қиларлар камол,
Сўнги бардош, дея чекарлар нолон.

Новдалар бу дам мўрт – нақадар ғамгин,
Томирлар ундан-да, заифу беҳол.
Мунғаяр томирлар, хокисор-рангин,
Ўтадир суронлар, топмаслар завол?!

Ахир, мангуликнинг мўтадил они –
Шу он томирларга файзиёб етар?!
Токи, нафосат бор – томирлар шаънли,
Боқийлик ҳассасин емиролмас зар...

“Сўлдирма, дунёга шафқат қил, қизған,
Етилажак ҳосил бўлмасин хазон!”...

Томир заминига сингиган асрор,
Ситилиб кетмасму банду бандидан?!
Шунчалар ботин ичра яшар жон қадар,
Ичгани оғудир, ютгани – заққум...

2015 й.

ҒАЗАЛ ЙЎЛИДА

* * *

Эй дўстим, шафқатсиз хунхорларга боқ,
Оқни қора деюр, диндорларга боқ.

Мангусдек шижоькор, найрангга бардош,
Қадами ваҳимли морхўрларга боқ.

Аламинг қондирар, ичингда доғлар,
Ёғдули кишилар нигоҳига боқ.

Ахир, нечун дунё қабоҳат тўла,
Макру ҳийлаларнинг маскани тузоқ...

Кўнгилни тутгил пок, сақлан кибрдан,
Бўйнингга осилган зуннорингга боқ.

Гар тилим ғалатдир, лекин дилим тоқ,
Манзарнинг замзама сўзларига боқ.

* * *

Чекди умрим водариғо, ҳасрату андуҳ ила,
Бўлмадим, мен бир замон ишқингдан
айру дам ила.

Дам бу дам деб, ошною хонумондан
кўп йироқ,
Сарғариб тушдим хазон япроғи янглиғ
ун ила.

Бу забун аҳволима истаб чора,
кўп интилиб,
Лимааллоҳ мақомидан умид қилдим,
сайъ ила.

Таҳ-батаҳ кўнглим қондир, эй аҳли надим,
Чок ўлған кўнглима айланг тараҳҳум сўз ила

Сўз кўпдир, қийлу қолдан танизорим ҳазин,
Гўшаи тутдим, кўнглим тўлатдим майу ноб ила

Бир замон қилмади ёр наззора, бу қули
нодонига,
Ўтди умринг Манзаро ғафлатда нодонлик ила

* * *

Жабрни кўп қилдинг жоно,
Кўнгилни зорлатиб айро.

Юрармен телбараб итдек,
Яна қанча ситам-аъло.

Кўзим гирён, йўлинг пойлаб,
Кутарман мен гули раъно.

Саҳар гул гунчадек кўнглим,
Кўрар мудом ўзин аъмо.

Ҳажр шоми кўнгил эзди,
Яна қанча шарар пайдо.

Менинг ақлим забун бўлди,
Ўзимдан-да, бўлдим жудо.

Бу ишқнинг можаросидин –
Яна қанча ситам-ғавфо.

НАВРҮЗ

Бугун Наврӯз, кўнглингизни тараб айлан
ёронлар,
“Ишрабу...” нидоси ила қонингиз эй,
ташналаблар

Мутрибо чалгин наво, ташна диллар яйрасин,
Оҳ чекиб то тонггача юрак-бағри садпоралар

Хуш айём Наврӯздир, ишқ аҳлига соябон
кундир,
Бу оқшом билло тенг келмиш қайғу ва
шодумон дамлар..

НАЗИРА ЙЎЛИДА

I

Бисмиллоҳир-раҳмонир-раҳим,
Руҳни руҳ айлаган дурри ятим.
Яратиб руҳ ичра Одамни мутлақ,
Ўзин айлаб пинҳон, вале муғлақ.
Ғам туни яратди инсонни бешак,
Қилиб ғам заврақига ғамни эшкак.
Бу уммон ичра сузар кашма-каш,
Поёнсиз андуҳ узра хасдек саркаш.
Ҳам руҳин айламоқ чун тару тоза,
Берди кўнгил отлиқ бир мўъжиза.
Кавну макон ичра инсондир якто,
Яратганга айлар руҳин минг фидо.

II

Оҳим етгайму сенга, эй Худойим,
Яратган биру борим, сен паноҳим.

Қолибман мунда мен қайғулар ичра,
Борурман хаста ҳолу, рўзгор ичра.
Бу кўнглимда ётар доғлар уммони,
Бало дарди – бепоён ҳар ёни.
Нечун кўнглимга солдинг бунча қайғу,
Ғамимни кунма-кун қилдинг-ку мангу.
Ҳақирингмен, фақиринг, хокисоринг,
Забунингмен, яна ошуфтаҳолинг.
Кўзимга дунёинг бўлди бир тутам,
Кетарни ихтиёр этдим мен бу дам.
Қаро қайғу, охир, илкимдин олди,
Қаро ерга тиқиш занжирин солди.

Бошимда кўринмас асорат доғи,
Юрак-бағрим қийма-қийма доғи.
Сенингсиз яшамам тириклик ичра,
Оғирдир дунёда қолмоқ тан ичра.
Кўзим мардуми ичрадир бу жаҳон –
Кўрингай бир заврақи хас, нотафон.
Чиқармен тан уйдан заврақимга,
Аро йўлда қолган қайғу хасимга.
Халос этсанг мени бу қайғудан, воҳ,
Чўктиргин ғам қайиғимни, ногоҳ.
Ҳаётим лолазори қон ёшимдек,
Хазонрез боғларим тану зоримдек.
Нетай сенсиз бу бўстону чаманни,
Тириклик қилмоғим душвордир мени.
Нечук кўрдим жаҳондан мунча зорлиқ.
Топиб қилган ишимдан кўп пушмонлиқ.

“Бормағайсен топмағайсен,
Топмағайсен қилмағайсен...”.

Тириклик гулшани бўлмиш тиканзор,
Нишидан кўйлагим эрмиш лолазор.
Қўйибмен дунёга, охир, уч талоқ,
Бўлиб қазога муставжиб мундоқ.
Қолурменму аросат ичра тарёк,
Кўриниб далли девонаи бебок.
Ҳаёсизлар яшар бепарда иқбол,
Покравлар юрар бериҳу бебол.
Наҳот шундай кечар бу умри азиз,
Омонлар ўзидан беҳабар, лазиз.
Эзгин-эзгин ғамларни айтаверсам,
Тўкилади тизгин-тизгин ғамлар нам.
Чил-чил синар фоний дунё умидларим,
Ваҳдат майи шаробидан томчи ичгим...

АЛИШЕР НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Меҳрини сарви сочибдур, ёр меҳросо эмас,
Ошиқ гар ўзни унутмиш, маъшуқ дилосо эмас,
Суйрийин дарё ёзибдур сув равносо эмас,
Сунбулин Лайло очиптур, ел абиросо эмас,
Доғини Мажнун қонатмиш, лолайи хумро эмас.

Куйдирар жону жаҳоним оташ ишқинг нори, ёр,
Дарди ишқинг мен кеби йўқ хастаю бемори, ёр,
Солланар дема зинҳор бошимда ҳижрон дори, ёр,
Настаран кўзгусида бир сори мен, бир сори ёр
Чеҳра аксин кўргузуптурбиз гули раъно эмас.

Қолиб кетсам, не ажаб, Фарҳод кеби мен тоғ
аро,
Бағрим лавҳиға чекилган қонталаш минг доғ аро,
Телбаю девонаман аҳли башар – бор соғ аро,
Гулни ўхшатқан учун ёримға гўё боғ аро,
Музтариб кўнглум қушидур, булбули шайдо эмас.

Ишқ савдосидин кўрингки, бу бошим ғуррасин,
Ёр этак силкибдур, ғубори кўкка етмиш
дуррасин,
Гул атридин мураттаб айлагандай ер куррасин,
Сунбул устидин насим эсгач, нигорим туррасин
Ёд қилдимким, димоғ ошуфтадур, савдо эмас.

Гардун минг бир алами қилди рангу рўйим
зарир,
Қайрар қилич бошим узра ҳар тўрт фасл
замҳарир,

Жисму жоним минг бир аср яшаган
каби қарир,
Наргис олтун жомининг оллида кофурий ҳарир,
Пардаи жонимдурур марҳун, қадаҳполо эмас.

Бу жаҳон зулумотида ўзга йўқ оби ҳаёт,
Чун ўлим дастидин қочқан бирла йўқ
ҳеч бир нажот,
Айб этманг, эй покравлар қилсам
афғон, йўқ қанот,
Дема, афғонимда булбул ноласидек
йўқ нишот,
Бу ҳам андуҳзо эмас, гар ул нишотафзо эмас.

Давлати дийдорига еттим кўнгул бўстонида,
Маҳшар томон беармон кеттим кўнгул
бўстонида,
Дилдорсиз хаста ёлғиз неттим кўнгул бўстонида,
Гулни сарв узра хаёл эттим кўнгул бўстонида,
Рост айтай: сарви гулрўюм киби зебо эмас.

Булбули шўрида нетсин заған аро, зоғ аро,
Топилмас гули тар баъзан минг бир боғу
роғ аро,
Минг бир беадад доғ бор кўнглиму қароғ аро,
Бўлмангиз мағрури ҳусн, эй шўхларким, боғ аро,
Сиз киби билтурғи гуллардин бири пайдо эмас.

Баҳор айёми гар боғи жинондин етти қадаҳ,
Қўлдан-қўлга гар муҳаббат жомидай ўтти қадаҳ,
Дашти ҳижрон ичра Манзар ул ойдин кутти
қадаҳ,
Манга гулрух соқию булбулға гул тутти қадаҳ,
Маст эрур ул ҳам Навоийдек, вале расво эмас.

АЛИШЕР НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Мени дилхаста зор кўнглим гумондин
асрағил, ё, Раб,
Гумон гирдобида бор бадгумондин
асрағил, ё, Раб,
Бадахлоқ, бадгумону беимондин
асрағил, ё, Раб,
Ул ойнинг гулшани ҳуснин хазондин
асрағил, ё Раб,
Гулу шамшодин осеби замондин
асрағил, ё, Раб.

Топиндим то ҳаётим бор муқаддас-ҳур
калом-сўзга,
Дилим боз бутладим ёлғиз қаноат айладим бўзга,
Кўринмас кўйидин ўзга, маво маст-мастона кўзга,
Балои ишқ ногаҳ учрар, ушбу телбадин ўзга,
Улусни бу балойи ногаҳондин асрағил, ё, Раб.

Не “ҳай-ҳай”лар ҳайратимдин, яна такрор
не “бай-бай”лар,
Беомон фармони ишқинг яна нелар
сари шайлар,
Балойи ҳажри ичра бу болокаш,
водариғ, найлар,
Ул ой ҳар ёнки айлар майл, ишқ аҳли
ҳужум айлар,
Манга сўз буки: ани барча ёндин
асрағил, ё, Раб.

Кўрингай не акобирлар адолатпеша одилдек,
Вале, қилмиш-қидирмишлар не баттолу
не ботилдек,

Жаҳон ичра топиб бўлмас синоат бир
қарич тилдек,
Ниҳоний дарди анинг муҳлик эрмиш
заҳри қотилдек,
Жаҳон аҳлини ул заҳри ниҳондин
асрағил, ё, Раб.

Демай, барча бало борки, ани аҳли
замон қилди,
Хунарлар не, вовайлато, беаёв, беомон қилди,
Бусиз ҳам захми бағримни яна ҳам чоки
чин қилди,
Манга номехрибонлиқ бирла ул бут
қасди дин қилди,
Бари элни бути номехрибондин
асрағил, ё, Раб.

Кечиб мендин ағёрга не боис берди даст
ул кофир,
Боши узра ошиқ аҳлин ҳамон забардаст
ул кофир,
Десам, ошиқпараст ё беимон элпараст
ул кофир,
Халойиқ дини торожиға чиқди маст
ул кофир,
Қаён майл этса ислом аҳлин андин
асрағил, ё, Раб.

Дили дардим айтолмам ҳеч, бағриқон
қўксимни очиб,
Кетолмасман кўйидин ҳам бадар бошим
олиб қочиб,
Бешафқат ҳукми тақдирдин шикоят
то эмас вожиб,

Чиқармен телба итдек офият кўйидин
ўт сочиб,
Жамиъи яхшиларни мен ёмондин
асрағил, ё, Раб.

Не қаттол ҳукми тақдир бу - не баттол
минг замон кўрдум,
Тегирмон тошлари ичра тақир бошим
омон кўрдум,
Вале, шукроналар айтдим гар мудому
ҳамон кўрдум,
Жаҳон аҳлиға қилдим жон фидою қасди
жон кўрдум,
Не маҳзун жонки бор, аҳли жаҳондин
асрағил, ё, Раб.

Дилимда тоабат сақлай муҳаббат
ганжию сақлин,
Тилимда тоабат куйлай муҳаббат
нағмаю нақлин,
Навосозлар панди бирла Манзаро
пешлагай ақлин:
Навоийнинг фиғони ўти куйдурди
жаҳон ақлин,
Малойик хайлин ул ўтлуғ фиғондин
асрағил, ё, Раб.

АЛИШЕР НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Дил сени соғинур, лек ҳажр бўлмиш
шиддат насиб,
Не қилай, ишқ шиддати бўлмиш менга
беҳад насиб,
Нотавон кўнглим қушига то ҳамон
заҳмат насиб,
Эй, фироқингдин манга ғам рўзию
меҳнат насиб,
Оҳким, ҳажрингда ўз шаҳримда
бўлмишмен ғариб.

Музтариб эрдим, замирим дард чекмак
эрдию бас,
Минг ахтарсам ўзлигимким, дам ихрож
эрдию бас,
Во ихрож эрдим, насибим ранж емак
эрдию бас,
То ғариб эрдим, насибим ғам емак
эрдию бас,
Шаҳрим ичра доғи ғам бўлса насибим
ё насиб.

Ўз еримда музтар бўлдим излабон
ёру диёр.
Ҳиддат узра тонар эрдим қолибон
ёру диёр,
Бир ғамхона истар эрдим безабон
ёру диёр,
Ғурбат ичра истар эрдим кезибон
ёру диёр,
Чунки топдим, истамак ғурбат эрур
беҳад ғариб.

Мен диёру ёрсиз, ғурбаткашлик ҳар
тийра тун,
Бир келиб, ай муҳтасиб сен ҳолим сўраб
май сун!

Тийрадур бу кулбаи аҳзоним, сен
ёритгил бефусун,

Ўз диёримда бузуғ кўнглум не янглиғ
тўқтасун,
Ким эрур бегона ҳам аҳбоб мендин,
ҳам ҳабиб.

Кимга ким бўлса рақибким, бегона
айлар илтифот,
Бетакаллуф бўлсам агар ағёр айлар
илтифот,

Сен ҳақир кўрган қулингким, ёр айлар
илтифот,

Ким рақибим бўлса, баским, ёр айлар
илтифот,

Олам аҳлин соғинурменким, менга
бўлмиш рақиб.

Минг алам, минг машаққатсиз ҳеч насиб
этмас сафо,

Бағри тош бўлса ҳам ёринг дема зинҳор
бевафо,

Илтифотин таъна қилмас ҳеч қачон
аҳли вафо,

Даҳр аро, эйким дединг: айлаб вафо,
кўрдум жафо.

Ким вафо аҳлидурур, бу сўз анга
бордур ажиб.

Носихо, зуннор наслин топмасанг,
йўқтур ажаб,
Панд эшитмай ёр аслин топмасанг,
йўқтур ажаб,
Манзаро, гар ишқ васлин топмасанг,
йўқтур ажаб,
Эй Навоий, ёр васлин топмасанг,
йўқтур ажаб,
Нўш йўқ, лекин кўрар юз ниш гулдин
андалиб.

АЛИШЕР НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Асра боғинг эй улус, кўп
ёмондин, ё Раб,
Ўзлик учун ҳеч демас
нотавондин, ё Раб,
Амал қилмас боғ қуриб
амалдордин, ё Раб,
Боғингга етмасун ошуб
хазондин, ё Раб,
Гул била сарвунга осеб
замондин, ё Раб.

Ўзи сингари нозик таъби
жон бергувчидир,
Товусдай хиромию даъби
жон бергувчидир,
Деманг ҳеч у ҳам Масиҳ каби
жон бергувчидир,
Олди жон лаълию элга лаби
жон бергучидир,
Барча қул бўлсун анинг оллида
жондин, ё Раб.

Дўзахдан ҳам тангу тор мен учун
жумла жаҳон,
Наинки рангим сомон, наинки
қаддим камон,
Ҳажрида дилим вайрон, юрак-бағрим
бўлди қон,
Дардини баски ниҳон тутгум –
ўлармен пинҳон,
Воқиф этгил ани бу дарди
ниҳондин, ё Раб.

Во дариғ, кўнглим бир бор олмади
ул ой яхши,
Жабру ситам қилиб ҳам толмади
ул ой яхши,
Бир нафас ҳам ёнимда қолмади
ул ой яхши,
Ёмон аҳволима кўз солмади
ул ой яхши,
Яхши огоҳ қил ани бу
ёмондин, ё Раб.

Вафо қилмай париваш бағримни
тилди мени,
Риштаи жонимни дор қилдию
илди мени,
Ғариблардан ҳам ғариб бир гадо
билди мени,
Юз жаҳон зулм жаҳон аҳли манга
қилди, мени
Фориғ эт аҳли жаҳон бирла
жаҳондин, ё Раб!

Қасд қилар бир жонимга
минг бир асотир, қутқар,
Ишқ бобида Фарҳоддай бўлсам
ҳам ботир, қутқар,
Тобақай бағрим ўртар минг бир хавотир,
қутқар,
Берибон кўнглама жамбияти хотир, қутқар,
Ҳар неким андин эрур тафриқа, ондин,
ё Раб.

Ҳажр шомин торларин бори
Манзари тортар,
Ғам чекиб то тонгача киприк
озори тортар,
Дилрабо кўнгил тезтар мудом
фигоний тортар,
Кўйида ҳажр фигонинки
Навоий тортар,
Ҳам мени, ҳам ани қутқар бу
фигондин, ё Раб.

ТҮРТЛИКЛАР

* * *

Гар, асти, шоирлик даъво қилмайман,
Гарчи синоатин тўлиқ билмайман.
То тушди қалбимга оташин ишқинг,
Таърифинг куйловчи дилтортар найман.

* * *

Ҳамон жозиб ҳазрат навоси,
Ҳаётбахш ашъорин ҳавоси.
Севимли ёр оғуши каби
Чорлар-чорлар оҳанрабоси!

* * *

Косагул, қадаҳни тўхтатмай узат,
Вайрона кўнглим коса май билан тузат.
Сармаст бўлсин десанг руҳим тоабат,
Сўнги лаҳза мени май билан кузат!

* * *

Надомат чекишдан фойда йўқ дўстим,
Ахир, надомат ҳам нодоннинг иши.
Бирма-бир битмоқда аста кам-кўстим,
Ўнганса, не ажаб, ҳар ким турмуши.

* * *

Ўткинчи дунёда бари омонат,
Беҳуда жонингга қилма ҳеч жабр.
Қувонч ҳам, ҳасрат ҳам бисёр-тумонат –
Дунёда ягона нажот бу – сабр!

* * *

Кўнглинг тарк этмагай орзу-умид ҳеч,
Вале, сен манфаат даъвосидан кеч.
То оёқ-қўлингга солмайин тушов,
Нафсинг муаммосин ўз вақтида еч.

* * *

Демасман, мен сенга тулпор отли бўл,
Асилзода бўлгин ва ё зотли бўл.
Азиз бўлай десанг, икки дунёда,
Лафзи ҳалол, сўзи ширин, тотли бўл.

* * *

Ай, мени илоҳий сирдошим,
Қалбимга йўл топган йўлдошим.
Суянчим, қардошим, юртдошим,
Хоки туроб – пойингда бошим!

* * *

Навозишлар билан кўнглим чоғладилар,
Оёқ-қўлим ришта-ипсиз боғладилар.
Соддалигим бало бўлди бошимга, ваҳ,
Юрагимни шафқат қилмай доғладилар!

* * *

Ҳолига бир қара ёқаси чокнинг,
Элу юрт наздида тубаннинг-хокнинг.
Даъватига қулоқ тутгин идрокнинг:
Осон минг мушкули ботини покнинг!

* * *

Демасман: бош яланг жала-дўлга кир,
Алангаи оташ саҳро-чўлга кир.
Ғанимат ҳар лаҳза, токи, бир фурсат,
Эй ғофил, оқилдай тўғри йўлга кир!

* * *

Меҳрин очиб кулса бир чечак ғунча,
Қуёшдан нур эмиб бўлгандир шунча.
Ҳар бир гўдакка ҳам бахш этар ҳаёт
Она меҳри деган буюк тушунча.

* * *

Қисмат ўйинлари бошимда тўғён,
Малакий бир қувват, руҳимда исён.
Пушти паноҳ Тангрим ўзи ёнма-ён,
Етказолмас ҳатто шайтон ҳам зиён.

* * *

Изтиробдан ёнмоқда қалбим –
Маҳзун ўсган етим севгидан.
Бунда ҳар он қувғинди қуш жим,
Ёлғизликнинг эслаб бир кунин.

* * *

Ҳайдадилар, ё Раб даргоҳларидан,
Гўёки сарбаланд баргоҳларидан.
Икки олам ичра кечиб баридан,
Не ажаб, ўтсам минг фарсаҳ наридан!

* * *

Тоғларга тегманг эй, азиз одамлар,
Безаманг тоғларни, ўзи-да, гўзал.
Аслига содиқ қолсин бу тоғ-тошлар,
Абад наққоши-да, безаган азал.

* * *

Шоирман деб, қилма шикоят,
Дардлар учун бағринг қўйинми?
Қанча-қанча тунлар иноят,
Ишқ дардлари найранг-ўйинми?

* * *

Наҳот, ўтди барча-барчаси,
Забун ҳаёт-мамот ҳарбидан?
Гуллар сўлди, севги топталди,
Қабоҳатнинг метин зарбидан.

* * *

Эй менинг қалбимга озор берган зот,
Юмушинг кўнгилни синдирмоқми, айт?
Сенга насиҳатим бу шаштингдан қайт,
Агар керак бўлса, юлқиб берай, айт?!

* * *

Олис уммонларга кетаётган ким,
Секин-аста эшкакларни ечаётган ким?
Муҳаббат тухмини экиб дилларга,
Маърифат дарёсига чўкаётган ким?

* * *

Йигитликда астойдил тер тўксанг
билмай тиним,
Қариганда роҳатин кўргайсан,
азиз иним.
Ибрат ол деҳқонлардан: баҳорда қилиб
гайрат,
Кузда ҳавас қиларли ҳосил тўплар
мўл-унум.

* * *

Тушиб бошимга минг савдо ки, мендин
бир хато ўтди,
Қуюндек дардларим, охир, ғам тоғидин
бехато ўтди.
Бу ишқнинг шиддатидан руҳим хўп
хаста-хотирдир,
Агар билсанг менга бу ҳиддат кўп оғир
бало бўлди.

* * *

На қисматдир, аё, жоно, мени бахтим
забун бўлди,
Минг бир армон, минг бир карвон, яна
минг бир табун бўлди.
Бу ишқнинг можаросидин ҳаётим
тонги шом бўлмиш,
Бошим узра то қиёмат фақат зулматли
тун бўлди.

* * *

Самовот буржида юлдузлар базми,
Умр кемасида ҳасратлар назми.
Ахтари толеин ахтариб инсон,
Ғам селин киприкла тўсмоқда чунон.

* * *

Эй сарвинозим қилма шикоят,
Сенсиз бу олам менга ривоят.
Кимлар ўтмади, унсиз ниҳоят,
Тақдир ишидан қочмоқ не ҳожат?!

* * *

Юрагим қон қилар даҳри-дун иши,
Басма-бас санчилар минг битта ниши.
Айтинг, нетиб хаста бўлмасин қалбим,
Зиммасида икки олам ташвиши.

* * *

Бунда чизар мусаввир тасвир,
Хаёлидан ўтказиб шамшир.
Ёмғир ёғар хаёлдай сизиб,
Мусаввирнинг ўйларин чизиб.

* * *

Бош кўтарди қирда гуллола,
Севинчларга тўлган шалола,
Кимлар маҳзун – букун бегона,
Бир умрлик армоним менинг.

* * *

Чирой очиб атроф гуллари,
Мени ҳайрат чулғабдур буткул.
Яна келди баҳор онлари –
Юрак тўкиб соларсан бедил!

* * *

Яна миннат ошини едим,
Яна қалбим бўлди беҳузур.
Яна тухмат тошини едим,
Яна етди тишимга путур.

* * *

Хаёлга фарқ рассом ўйлайди,
Илҳом кенгликларин бўйлайди.
Бўлажак шоҳ асарин тарҳин
Сирли абри-найсон сўйлайди.

ТАРЖИМАЛАР

Мирзо БЕДИЛ,
(Ҳиндистон)

Кибриёлик авжи узра ожизлик тутди
роҳ анда,
Бошингни мунда мўйдек хам қилсанг
бордур кулоҳ анда.

Муҳаббатнинг адабгоҳи ноз-шўхликдан
йироқдир, бил –
Ки шабнам ишвадан дўнди меҳр ичра
нигоҳ анда.

Ноз базминг ёди ила саҳар туриб ўқисам
Қуръон,
Сокин ханда-шитоб не ерга етар
дастгоҳ анда.

Дашти улфат ичра муқим бўл, хушдамлик
эктивор айла,
Кўзингга андуҳ келтирар мижгонларинг
гиёҳ анда.

Барчаси мушкулдир, риёю фитнадин
халос бўлиш чун –
Бошим юлқиб, ўз ёқам ичра яширдим
паноҳ анда.

Эй хуш! Вафо базмики, изҳор хижлатидан
эмас ноумид,
Чун шарора тошга урилмай, чиқмас
оҳанг, оҳ анда.

Бенаво киши машраблик атворин
билмагай ҳаргиз,
Сувсизлик киши рангинсомон қилар,
зери коҳ анда.

Паришон дил ғуборидан саҳар файзи
мавжланмиш хўб,
Кечанг кундуз эмас, гар қилмасанг
бўлмас табоҳ анда.

Ҳавас Канъонида Юсуф матлаби
гамдан эмас фориғ,
Ўзига махлиё бўлмоқ нечун, ижоди
чоҳ анда.

Фанолик хаёлин жилвазори ҳам бир
оламидир,
Азал наққоши тарҳидан йўл юрармиз,
гоҳ-гоҳ анда.

Кўнгил косаси таҳаммулсиз озодлик
эҳромига боғланмас,
Магар бу жом тошга айланар, бўлиблар
узрхоҳ анда.

Бемуддао дил фириби ичра лангдирмен,
эй Бедил,
У водийда йиқилдим, ки манзиллар
қолиб, роҳ анда.

* * *

Яратган эгам лойга қорди дилимиз,
То очмоқ чун ҳолату кайфиятимиз.

Зоҳиру ботинимиз бўядик ҳар тусга,
Ахийри билдик-ку расво ҳолатимиз!

Парда орти узра қилдик-ку хўб шўхлик,
Наҳот, кимса билмас, нотавонлигимиз.
Ошкор оламдаки, бўлдик бепарда,
Чун яшириб бўлмас нодонлигимиз.

Кибру ҳаволикдир кимнинг фасонаси?
Гоҳ ноз шева узра кўкка етар бўйимиз.
Бердилар бир кўзки, сўқирдан-сўқир,
Кўзгудан бебаҳрадир басиратимиз.

Фирдавс эшиклари очилур ҳамон кун,
Бедимоғликдан фардо деюрмиз.
Бериёлик узра гавҳар ҳалқаланди –
Кўлни ювган ҳамон дарё сувида биз.

Номус либоси гар торлик қилса,
Биёбон мавжида ухлар саҳройимиз.
Ҳайрат тарозиси – Ҳақ моҳир устадир,
Хаёл-тимсол эрур, кўнгил-дарёйимиз.

Ваҳдат созидан касрат маҳв бўлмас,
Танҳоликда гар тахайюл ҳамроҳимиз.
Тааллуқ ваҳми дея, дўнгил ўзингдан,
Саҳронишиндир чун бу хонумонимиз.

Мавжуддир исминг, хаёлот эрур боқий,
Масиҳ сари борар Хизр оламимиз.
Бу ноумид манзилдан бизга не фойда?
Гар Бедил ҳамхона, Анқо ҳамсоямиз.

Ҳавойи кайфиятдан бўладир содир пуфак –
Ақлимизни ўғирлар боладаги гар пуфак.

Рамздир Анқо тухми, етолмади ҳар ким ҳам,
Пари тагида пинҳон, надир у наҳот, пуфак?!

Дил уйига ўзингча бош суқмагил ҳеч маҳал,
Худойимнинг санъати кўп нозикдир, пуфак.

Махфиймасдир бу ҳаёт шаклу шамойили-да,
Ойна узра осифлиғ эшик-томдир бир пуфак.

Дунё ори ҳимматда, давлату бойликдир ҳеч,
Саркашлик қилар дарё, тождоридир гар пуфак.

Кўрғошин қуққисидан туйнуклар гард босибдир,
Бу кенгликни тўлдирар, қўшинлардирки пуфак.

Денгизнинг ҳар қатраси – дурру гавҳар сочилар,
Либос тўқиймиз мудом этагидир ҳар пуфак.

Кўнгилдаги ҳар андуҳ, беролмасдир тасалли,
Дарёки яралгайдир, ҳар томчи кўз ёш пуфак.

Гар қаерга бормайин, хилватдан топдим нажот,
Ўнгирлар остидадир ҳамон лашкари пуфак.

Бир лаҳзалик руҳингга кимдир берар бир ором,
Оҳ, белангар гар кема қоронғудир, пуфак.

Сеҳрдир англа Бедил! Чеккан барча заҳматинг,
Бу сувратдан кўрингай матоҳингдирки пуфак.

Паҳлавон МАҲМУД,
(Хоразм)

* * *

Паҳлавон Маҳмуд – қутблар қутби,
Тажрид мамлакатин подшоҳидир ул,
Ирфон қибласин гавҳари кони,
Тавҳид денгизин дурдонаси ул.

* * *

Қилма қора тошдан талаб ложувард,
Пок кўнгил, юқтирмас сира чангу гард,
Эшит Маҳмуд Пурёрвалий каломин:
Бедиллардан чиқмас сира жавонмард!

* * *

Эй санамо, дўстлик аҳдини тузгил,
Ўзгалар меҳридан кўнгилни узгил,
Тонг чоғи биз томон ихлос ила кел,
Ҳожат раво бўлмас – дўстликни бузгил.

* * *

Майхонада тенг гадою шоҳ,
Борлиқ учун толиби гумроҳ.
Кенг самода қуёш билан моҳ,
Ҳар дарвишга кулгу билан оҳ.

* * *

Кўйинг ила ёмон ҳамон аҳволим,
Бермайди менга омон бу аҳволим,
Бир бор хабар олмасанг, эй хоҷам,
Ёмондан-ёмондир забун аҳволим.

* * *

Сарин шамол сассизланар,
Тийра оқшом кириб келар.
Кузгун сингар қарағайга,
Сукунатни бузиб мудрар.

Ётсираб сен андуҳдасан
Айт, сен мени унутдингми?
Мафтун этмас, наҳот бу тун
Асл бедоғ шу севгими?

Наҳот севгинг бир лаҳзалик –
Мудом бесас кўйингдаман.
Киборлисан бесўз ўзинг
Садоқатда ягонасан.

Шуъла учар парпирамай
Енгил бесар шарпадайин,
Гар бўлсайдинг маҳбубам, ай,
Бўлардинг сен бахтли тайин...

Тангрим паноҳ! Кеча яқин,
Пастлар тезтар қалдирғоч гоҳ,
Гулдурослар чақмоқ чақин,
Тун партави нигоҳинг, воҳ.

1905 йил, 21 август

Борис ПАСТЕРНАК,
(Россия)

ЯГОНА КУН

Қаҳратон қиш – оғир палласи,
Қуёш дарвозасин эслайман.
Ва ҳар бири бетакрор эди,
Такрорлайман яна қайта ман.

Барчалари бешикаст занжир,
Боғландилар бурунма-бурун –
Ҳамоно, кун гар ягонадир,
Бизнинг-ча, тўхтаган бир қурун.

Хотирда ҳар бири, ҳаммаси:
Яқинлашар қишнинг намчиси,
Йўлақлар нам, томлардан оқар,
Қуёш эритган муз томчаси.

Меҳрибон, гўё тушдагидек,
Ҳар бир ўтган онлар ўзгача.
Дарахтлар буй чўзар, беҳолдек
Иссиқдан терлайди тунгача.

Ярим уйқу – ялқовлик мили,
Айланади қуёш қадоғи.
Давом этар аср кунлари,
Ва, сиғмас бағрига адоғи.

1950 й.

ҚАДИМИЙ МУЙИЛИШ

Куз. Нақадар афсонавий кўшк,
Имкон сари кашшофлик барча.
Сўқмоқлидир ўрмонли йўлак,
Суқилмоқ-чун кенг сувлик ичра.
Кўргазма узрадир бир тасвир:
Йўлак, йўлак, йўлакдир йўлак.
Зарриштадек турар беназир:
Қайрағоч, шумтолу тоғтерак.
Худди кўклам келинчагидай
Олтин узук тақар дарахтлар.
Қайин боши ҳарир рўмолдай,
Никоҳ либос гўё шаффофдир.
Мафтун гўё замин чамбарак,
Чуқур сой-ла пайваста япроқ.
Қуршовладир заъфарон заранг,
Дераза ромлари мисли ялтироқ.
Сентябрь эрур дарахтзорлар-ла,
Жуфт-жуфт турар – ҳаёт зарпош.
О, пўстлоқлар кунботар ёна,
Қаҳрабодек қолдирар кўз ёш.
Бир нораво қадам – жарликдир,
Чун ҳеч кимса билмагай шоён.
Хатарлидир бир одим содир,
Оёқ ости хазонрез аён.
Ҳайқирадир хиёбон туби,
Акс-садо қайтарар бўшлиқ.
Шафақгундир олча елими,
Аксланар қаҳрабо илиқ.

Куз. Қадимий муйилиш яна,
Кўҳна китоб, кийим, яроғдир,
Қўлэзмадир, нишон ганжина,
Варақлайди бир-бир замҳарир.

1956 й.

ЗАМҲАРИР

Қуёш туман ортида – совуқ тонг,
Бурқиб турар ўт узра тутун.
Мен-да, гўё жонсиз суратдек,
Наҳот, унга бепарводир мен?

Ҳамоно, у ғубор ичрадир,
Порлар кўлда майса сингари.
Дарахтлар беҳолдек кўринар,
Олис соҳил бўйидан нари.

Ўткинчилар кечроқ билишар,
Туман ичра қалқигай ғоч-ғоч.
Аёз қоплар эт-да, шилвирар,
Ул қизарар шундоқ яланғоч.

Кетаяпсан қиров сўқмоқдан,
Чиптадай тўшама гўёки бот-бот
Ҳансирар-да, бўғриқар замин,
Етмас тоқат, тўнгандир, наҳот?!

1956 й.

ҲАВЗА УЗРА

Гўё зарҳал манқалдон зирҳли,
Қўнғизлар боғда тўкилар аста.
Ортимдан, изма-из шамдори
Жилвали жаҳонга пайваста.

Э, қандайин эътимоддир бу,
Кечада мен дайди сасига.
Қаердадир бўзарган терак
Осилади ой марзасига.

Ҳавза узра ботин сукунат,
Денгиз бесас шивирлар оҳ-оҳ.
Осиғлиқ кўприк ила бўғот,
Гўё қучар самони, ногоҳ...

1912 й.

* * *

Февраль. Бу сиёҳдек томчилаб йиғлаш!
Ва, ёзмоқ февраль ҳақинда зору зор.
Ҳамон кўзак лойнинг шовқини-да бор,
Кўм-кўк қора, гўё ёнар аралаш.

Қўлга ол парвозни. Олти “гривен” мўл,
Чорламоқда черков – кўнғироқлар.
Жала чоғи бардошли бўл, қаерда дўл,
Ҳали шовқинлидир қора кўзёшлар.

Қани, гўёки нашвати ноклардай,
Дарахтлар узра минглаб гўнғарғалар.
Кўлмакларни парчалаш – ағдариш-бай
Қуруқ ҳасрат тубинда ниҳон кўзлар.

Мулойим кўнгил туби – қора туйнук каби,
Бебош шамол увиллар зору зор.
Ва, алҳол садоқат ичра ёр каби,
Шеърлар туғиладир қалбимда илк бор.

1912 й.

* * *

Чорасизмен, тутқин йиртқичдек,
Қаердадир инсон – ҳур, эркин,
Мен билан шон овоза, бешак,
Ташқарига йўл йўқ мен учун.

Сирли ўрмон ва соҳил бўйи,
Базур ағдарилган тўнкадек.
Ҳамма ёқдан роҳлар узилди,
Нима бўлса ҳамонки бўлди.

Чиркин қилиб қўйдим ўзимни,
Наҳотки, мен ёвуз ва қаттол?!
Нақшу нигор рўйи заминни –
Барча элни бўзлатдим, не ҳол?

Ана энди, кетар жафоси,
Инондим мен, дўнадир лаҳза.
Ёвузлигу разолат сўнди,
Енгадир руҳ, эзгулик ила.

1959 й.

ТУШ

Куз ойнадай ранг олар жило,
Сен, дўсту, лек у тамасхурлар.
Кўкда лочин қанотли, билло,
Кўнгилларда кишанбанд тўрлар.
Фурсат кетди, қартайиб сўнди,
Ахир, ромлар кумуш нишона.
Боғдан шафақ ойнага урди
Сентябрь қонли кўз ёши-ла...
Фурсат кетди, ҳатто, соврилди,
Муз сингари чирсиллаб-эриб.
Сен қайтдинг, бир овоз қайтди,
О, туш жомдек акс-садо бериб...
Мен уйғондим. Зим-зиё куздек.
Отади тонг. Шамол йўрғалар.
Тарнов ичра ёмғир замбарак,
Кўкка қайин гўё ўрғалар.

1913, 1928 й.й.

ҚОР ЁҒАР

Қор ёғар, қор ёғар лаҳза ул,
Бўронга дўнгай бас, қутбча
Талпинар оқзарддай ёронгул
Дераза ортида пойдорча.

Қор ёғар, қайғуга бурканиб,
Паға-паға қайғу аралаш, —
Учиб тушар ерга ийманиб,
Чорраҳа чамаси муйилиш.

Қор ёғар, қор ёғар парқудай,
Гўёки тўкилар гурсиллаб,
Афтода чорасиз жувондай
Тушар ерга осмон тирсиллаб.

Гўёки ғаройиб одамдир,
Фалакнинг юқори қати-да,
Ўйнайди тубучоқ ниҳондир,
Чордоқдан чиқадир оймома.

Негаки, кутмайди бу ҳаёт,
Ўтади кўз юмиб очгунгдир.
Наҳотки яқиндир бу мамот.
Қарайсан янги йил қораяр.

Қор ёғар шиддат-ла пағамол
Ортингдан эргашар туроқдай.
Шу зайил илдамлар бемажол
Ва ёки тезлашар буроқдай,

Етгандир айём ҳам бемаҳал?
Эҳтимол, келгандир изма-из
Қордайн ортингдан йилма-йил
Ёки бир масалдир илмиқ сўз?

Қор ёғар, қор ёғар лаҳза ул,
Қор ёғар, қайғуга бурканиб:
Йўлакни оқартиб бир масъул,
Ғаройиб кенгликдир ажойиб,
Қадимий муйилиш азал шул.

1957 й.

ЗИЁФАТ

Ичарман тахирдир табаргул, куз осмони доғ
Унда сен дўнарсан гўё ловиллаб-томчилаб.
Ичарман аламли кечларни оломон ичра чоғ,
Бўзлаган сатрни ичарман доғларин намиқиб.

Даҳшатли маҳорат – етмаса бардоши тирикдир.
Ишончу инонлар адоват қошида чилпарчин.
Кеч шамол шовуллар бебош – косагул кечадир,
Такрордир, эҳтимол, орзулар ушалмас чинма-чин.

Ўлим ҳам меросдир – дастурхон базмгоҳимиздай.
Ва жимгина шафақ – қиздирар дарахтлар
марзасин.

Сирғалар шеър ичра туроқлар идишдаги
сичқондай,
О, қизгина шошилар, табдиллар яна юмушин.

Супурилган ер, дастурхонда – ҳаттоки йўқ увоқ,
Гўё болалар бўсасидай шеър олар тин тинчгина.
Қизгина чопадир извошдай бахт излаб узоқ,
Эҳ, бердим сўнги миримни – юрарман яна
пиёда.

1913 - 1928 й.й.

ШОВУШ³³

Яна такрор яшнаюр ўниб,
Англамоқ кўкламни оғирдир.
Аёздан қуштамоқ парпираб,
Хув қирғоқлар қорайиб сўзлар.

Шафақ, бичиқдай шимилар кўрфаз,
Жунжиктирар этни кечқурун.
Тўп-тўпдан. Севимли солдай безваз,
Озодлик шимолда ваҳшатдир!

У қуёшдир ютар буғриқиб,
Ва судраб борадир, юк оғир.
У тарсакилар музни қайтариб,
Эҳ, қизғиш балиқдир бўкирар.

Томчилайди кундир ярми бўз,
Сўнг, бўғриқар ер узра совуқ.
Чирсиллайди сув устида муз,
Пичоқлашар муз парчаси ўқ.

Бу юракмас хирилдоқ дамдўз
Ғамгин оҳанг, пичоқдир дук-дук,
Шиғалайдир бир палахса муз
Такрорланар бир маром пўк-пўк.

1916 - 1928 й.й.

³³ Шовуш – муз кўчиши, муз оқиши маъносида.

НАЙСОН ЁМФИРИ

Шумурт³⁴ тамасхур³⁵, хўрсиниб намиқар,
Лок извош, дарахтзор шивирлар пайванд.
Ер узра ғижжакчи кўнгли-да қамар,
Саҳн сари намуна. Барча кишанбанд!

Майсалар харсангдай. Гўё тўла ёш
Димоққа урилар гулгун аламноқ.
Томчидай олмослар. Ҳул саваш
Унда бахт, абрдай томчилар киприк.

Бу ой занжирбанд, титроқда – илк бор
Ҳарир либос ва завқли лаб измида
Яралди чапланган муҳташам осор,
Чапламоқ не даркор, ҳайкал беранда.

Не бўлди, юракка жўш урар хуни,
Оқадир тирқираб ботин ё зоҳир?
Ана у туртаяпти: дастидир аъзамни
Симобдай томчилар, сиқар шотомир.

Бу на тун, на ёмғир, на кўшк бари
Юлғичдир «Керенскийча ура!»,
Бу сўқир чиқиш-да анжуман сари
Ер остида мудрар чорасиз кеча.

Бу на гул, на томчи, на қайғу доси
Оломон, шу ердир пешсаҳн – тўлқин
Оврупанинг тобланган пўлат кечаси,
Мағрурдир бизнинг йўл шундайин талқин.

³⁴ Шумурт – оқ, хушбўй гулли дарахт ёки бута маъносида.

³⁵ Тамасхур – масхара, истеҳзо; киноя; хушомалгўй маъносида.

МУНДАРИЖА

Хаёлмиди кўрганим сени.....	3
Балки ўйлар ғамгин туҳфакор.....	4
Айри дил, ҳей, исёнкор кўнгил.....	5
Осмон бағри борар қорайиб.....	6
Ўзимдан узоқлаб қайга кетдим мен.....	7
Лайлакони йўллари ажиб таврдир.....	8
Нондик	9
Қизгин нафосатнинг изгин роҳи бу.....	12
Шафтолизор гуллади чунон.....	13
Куз манзараси.....	15
Қадим турон.....	16
Қор ёғар олмосдай мисоли.....	17
Вужудан ғойибам аминам.....	18
Бир кун дунёни этсанг-да, гар тарк	19
Азим шаҳар измида тентиб.....	20
Дарахтларнинг барги сарғаюр	21
Кузак кузда юпунмас мен-да.....	22
Кеч тушарда шовуллар кўнгил.....	23
Қизир саҳро гўё музмар дилимда.....	24
Азал тун яралди гулафшон очун.....	25
Эшитган эдим мен сокин онларда.....	26
Сўзнинг асири	27
Ой нурлари қилганда ханда	28
Ёмғир ёғар – дилгир саросар.....	29
Соғинч.....	30
Эй ёр.....	31
Қафасдаги қуш	32
Не қилай	33
Мени севиб-суйганинг ёлғон	34
Тонг юлдузи – чўлпон юлдузи.....	35
Илоҳий ишқ.....	36
Умид узмасман.....	38
Ҳаётга ташналик қўймас тинч	39
Сен-ла, жим хайрлашмоқ оғир	40
Дарё мавжларига бўлиб ҳамоҳанг.....	41

Зулматли тун, кўнгил музтариб.....	42
Наҳотки, сен, ўша.....	43
Бинафшажон, бинафша.....	44
Орзуларнинг экиб ниҳолин.....	45
Бандаи ожиз.....	46
Кўнглим мудом ишққа орзуманд.....	47
Қайўули тун, кўнгил ёнар тош.....	47
Хаёлим – рангин хотира.....	48
Темиртанни бир бор минганни.....	48
Ихрож.....	49
Жудоликдан тугаган бардош.....	50
Туркистон.....	52
Чўлпон ноласи.....	53
Туш кўрибман. Бўзлайди лола.....	54
Тушимда шеър тўқирмишман.....	55
Оппоқ дудга тўлар кенг осмон.....	56
Мен нега сифиндим, нега топиндим.....	57
Тафаккур чироғим тезроқ ён энди.....	58
Ай, сен, хўрланган, тобинган сингил.....	59
Энг улуғ нотиксан.....	60
Бағишлов.....	61
Сўз бўлиб туғилар улуғлар ёди.....	62
Кўнгил ичра бунча сукунат.....	63
Сени эслаб келмайди уйку.....	64
Интизорман, кўзим нигорон.....	65
Аросат дафъидир чилёсин.....	66
Бир кечмиш қошида турибман саркаш.....	67
Бир кишининг ўғлига айтганлари.....	68
Қачондир инсонлар танир ўзлигин.....	71
Шундай бир висолни қўмсаган юрак.....	72
Юрак оғриқлари, наҳот беомон.....	73
Бир оҳанг силқийди кўнгилда саҳба.....	74
Туғилдим соати сангинда сайёр.....	75
Тунги боғлар бағрида танҳо.....	76
Кун сайин боряпман тупроққа сингиб.....	77
Нимбисмил, нимкала калладай.....	78
Оппоқ тишли бурундиқ одам.....	79
Куйдиради офтоб жизғанак.....	80
Эсимда ўша кеч сокин оқшом ол.....	81

Қандоқ қилай, недан бошлай гап.....	82
Том бошида бұзлар қызғалдоқ	83
Ғам ошиқар дилимда наҳор	84
Сўз руҳи	85
Ёрқин саҳарларда сени ёд этиб	86
Бутун кеча ғариб сукунат	87
Хаёлингда не кечар, дилдор	88
Ўтди аччиқ қаҳратон заҳри	89
Ёмғир чунон йўрғалаб ёғар	90
Қайғурмагил кўзлари зебо	91
Буралиб пайваста оқар сув	92
Валфажр	93
Эртакка айланар ёлғон ваъдалар	94
Тўққиз қават кўринар само	95
Диёрим	96
Кездикми пайваста ҳисор тоғларин	97
Луғатлардан қолғон сўзлар	99
Болалик сатрлари	101
Кечмиш ичра балқир хотирот	102
Мен яшадим тонгга интилиб	103
Ўксинма! Ўтар умр	104
Қоронғу кечада учар бир юлдуз	105
Ишонманг сиз менга, борлигим гумон	106
Минг йиллик тунимнинг отишин кутдим	107
Сенинг ҳузуринг	108
Тинч қўй мени, эй сарин шамол	109
Аносир сирлари очилган чоғда	110
Аламлар ютадир қизгина	111
Бир туш каби ўтмоқда умрим	112
Неча йилки, андуҳим ошар	113
Мен учун чекма ғам, энди кеч	115
Ҳорғин-ҳорғин қарайсан ногоҳ	116
Сабр-тоқат шоирга нишон	117
Гунг бир хаёлотнинг қатида қотган	118
“Мен”ни таъқиб қилар изсиз шарпалар	119
Сағана	120
Ҳақиқат нимадир, балки, у хасдир	120
Ғамнок тунларимни ўтказдим беҳуд	120
Йиғлагин, азизим йиғлагин	121

Чексиз самоларга кўз тиксам ҳар он	121
Ишқ фасли	122
Хушим йўқ дунёвий қийлу қолларга.....	122
Кўнгил ичра жўровоз садо -.....	123
Кўнгил ненидир излар -.....	123
Куз.....	124
Тун сирлари аён-ноаён.....	124
Ўша кундир, бўзлаган куним... ..	124
Ўтадир суронли кунлар ҳам.....	125
Жоизки, ёзамиз юз фоиз.....	125
Кел, кўксимга босайин қардош.....	125
Ташқарида изиллар шамол.....	126
Кўкларга сузадир сипора.....	126
Чўпон.....	127
Асрлардан келади нидо -	127
Мени хорлик қилмади адо.....	127
Ўтар бу умри жовид ҳам.....	128
Ҳасратлари кўпдир дунёни.....	128
Каш.....	129
Бозгашт.....	138
Томир.....	147

ҲАЗАЛ ЙЎЛИДА

Эй дўстим, шафқатсиз хонхорларга боқ.....	153
Чекли умрим водариғо, ҳасрату андуҳ ила.....	154
Жабрни кўп қилдинг жоно.....	155
Наврўз.....	156

НАЗИРА ЙЎЛИДА

Бисмиллоҳир-раҳмонир-раҳим.....	157
---------------------------------	-----

МУҲАММАСЛАР

Алишер Навоий ғазалига мухаммас.....	159
Алишер Навоий ғазалига мухаммас.....	161
Алишер Навоий ғазалига мухаммас.....	164
Алишер Навоий ғазалига мухаммас.....	166

ТЎРТЛИКЛАР

Ғар, асти, шоирлик даъво қилмайман.....	171
Ҳамон жозиб ҳазрат навоси.....	171

ТАРЖИМАЛАР

Мирзо Бедил

Кибриёлик авжи узра ожизлик тутди роҳ анда.....	176
Яратган эгам лойга қорди дилимиз.....	177
Ҳавойи кайфиятдан бўладир содир пуфак.....	179

Паҳлавон Маҳмуд

Паҳлавон Маҳмуд – қутблар қутби.....	180
Қилма қора тошдан талаб ложувард.....	180
Эй санамо, дўстлик аҳдини тузгил.....	180
Майхонада тенг гадою шоҳ.....	180
Кўйинг ила ёмон ҳамон аҳволим.....	180

Александр Блок

Сарин шамол сассизланар,.....	181
-------------------------------	-----

Борис Пастернак

Ягона кун.....	182
Қадимий муйилиш.....	183
Замҳарир.....	184
Ҳавза узра.....	185
Февраль. Бу сиёҳдек томчилаб йиғлаш!.....	186
Чорасизмен, тутқин йиртқичдек.....	187
Туш.....	188
Қор ёғар.....	189
Зиёфат.....	191
Шовуш.....	192
Найсон ёмғири.....	193

Адабий-бадиий нашр

МАНЗАР АБДУЛХАЙР

ТААММУЛ

Шеърлар

Муҳаррир
Гавҳар МИРЗАЕВА

Мусаҳҳиҳ
Мадина МАҲМУДОВА

Бадиий муҳаррир
Зилола ТЎЛАГАНОВА

Техник муҳаррир
Умидбек ЯХШИМОВ

Компьютерда саҳифаловчи
Дилдора ЖЎРАБЕКОВА

Лицензия рақами: АІ № 252. 2014 йил 02.10 да берилган.
Босишга 26.12.2017 й.да рухсат этилди.

Бичими 84x108 1/32.

Босма табоғи 12,5. Шартли босма табоғи 20,0.

Гарнитура «Bookman Old Style». Офсет қоғоз.

Адади 1000 нусха. Булортма № 62.

Баҳоси келишилган нархда.

«Янги аср авлоди» НММда тайёрланди ва чоп этилди.
100113. Тошкент, Чилонзор-8, Қатортол кўчаси, 60.

Мурожаат учун телефонлар:

Нашр бўлими – 147-00-14, 129-09-72.

Маркетинг бўлими – 128-78-43; 397-10-87.

факс – 273-00-14; e-mail: yangiasravlodi@mail.ru

Манзар Абдулхайр

Ташвиш

ЯНГИ АСР АВЛОДИ

ISBN 978-9943-20-439-3

9 789943 204393